

VERKIEZINGSPROGRAMMA — SP DEN HAAG

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2006

UITGANGSPUNTEN

Als Socialistische Partij laten we ons in ons denken en doen leiden door drie centrale begrippen: *gelijkwaardigheid*, *menselijke waardigheid* en *solidariteit*. Het zijn waarden die uit onze geschiedenis naar voren komen als wezenlijk en onmisbaar voor menselijke beschaving en vooruitgang. En ook in de toekomst vormen zij het onmisbare fundament voor elke samenleving die zich beschaafd wil noemen. Vanuit deze visie is het Haagse SP-verkiezingsprogramma geschreven. Het zijn voor ons de uitgangspunten waaraan de kwaliteit van een stadsbestuur hoort te worden getoetst.

Een halt aan de tweedeling van Den Haag

Totnogtoe is geen college er in geslaagd de tweedeling in onze stad een halt toe te roepen, laat staan terug te dringen. Niet op het gebied van *rijk - arm*, evenmin in de verhouding *migrant - autochtoon*. Doordat de overheid de segregatie *de facto* in stand hield, zijn er hele buurten ontstaan met mensen die slecht of zelfs helemaal geen Nederlands spreken en die nauwelijks meedoen met de samenleving. Met name migrantenvrouwen missen de ontmoeting met Nederlandstalige stadsgenoten. De nieuwe taal die ze leren kunnen ze dan maar moeilijk vasthouden. Door de ruimtelijke segregatie in Den Haag kunnen ook rijk en arm elkaar amper ontmoeten. Zij hebben daardoor te weinig kennis van elkaars leven in dezelfde stad. De SP Den Haag doet in dit verkiezingsprogramma voorstellen om de tweedeling te verminderen. Wij zijn ons er van bewust, dat niet al onze voorstellen in vier jaar gerealiseerd kunnen worden. Maar voor de meeste ervan geldt dat wel en met de rest horen we in ieder geval een begin te maken!

Algemeen tegenover individueel belang

Gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid en solidariteit kunnen alleen bloeien in een democratie waarin het *algemeen belang* niet wordt opgeofferd aan het geldelijk gewin van de *enkeling*. De vrijemarktideologie, het neoliberale kapitalisme, heeft echter het individu op de voorgrond gesteld *ten koste* van dat algemene belang. Binnen het kapitalisme geldt dat alleen zij die bezit hebben mogen profiteren. Onder het mom van vrijheid, wordt het algemeen belang ondergewaardeerd. De SP wil een tegengewicht bieden aan de kapitalistische samenleving met haar kille individualisme van de vrije markt als uitgangspunt.

Burger als producent van democratie

Onze democratie is een verworvenheid van een lange strijd. Maar de herinnering aan bijvoorbeeld de tweede wereldoorlog is niet actueel voor de Haagse jeugd van nu. Daarom doet de SP voorstellen om hun democratisch besef te vergroten. Na de bezetting was er geen ruimte voor twijfel; herinvoering van de democratie was vanzelfsprekend. En de versterking ervan door de democratiseringsbeweging in de jaren zestig ligt al weer generaties achter ons. Maar de generatie opvoeders die daarvoor heeft gevochten verdwijnt. De relevantie van democratie moet nu door anderen aan jongeren worden uitgelegd. Veel Haagse kinderen hebben opvoeders uit landen waar democratie ongewoon is. We kunnen er niet in alle gevallen van uitgaan dat hun ouders de Nederlandse democratie ineens begrijpen en bereid zijn er elke dag voor te vechten.

Er schuilt niet alleen een democratisch gat bij opvoeders uit *andere* culturen. Ook veel autochtone Hagenaars zijn verworden tot *consument* van democratie. Ze gedragen zich als afnemer van overheidsproducten en -diensten. De overheid bevestigt hen daarin dagelijks door principes uit de markt gedachteloos van toepassing te verklaren op haar omgang met de burger. De SP vindt dat de burger geen consument maar *producent* van democratie is. Burgers zijn niet alleen klant, onderdaan of adviseur, maar bovenal de *opdrachtgever* van het bestuur!

Democratie, jong geleerd

De SP wil dat het onderwijs over democratie *al op de basisschool* begint. Maatschappijleer en kennis over onze staatsinrichting, over mensenrechten en over democratie zijn van groot belang voor participatie. De vrijheid van meningsuiting is een belangrijke pijler van onze democratie. De SP wil dat het Haagse stadsbestuur zich democratischer en opener opstelt. De kloof tussen burger en bestuur moet worden gedicht. Alleen op die manier ontstaat het vertrouwen dat nodig is in een democratie.

Elkaar nodig hebben

De SP beziet de huidige problemen stadsbreed en bepleit stadsbrede oplossingen. Bestrijding van tweedeling mag geen verdeel- en heerspolitiek bewerkstelligen. Hagenaars mogen niet tegenover elkaar uitgespeeld worden, het stadsbestuur moet juist maatregelen nemen om mensen in de stad te *verbinden*: arm - rijk, migrant - autochtoon, jong - oud. We hebben elkaar nodig om de stad leefbaarder te maken en om problemen te voorkomen.

EMANCIPATIE EN INTEGRATIE

Van twee kanten

Emancipatie en integratie zijn twee onderwerpen die volgens de SP niet los van elkaar te zien zijn: zonder emancipatie geen integratie en zonder integratie geen emancipatie. Om een gezamenlijke binding te realiseren in de stad, vinden wij het nodig zwaarder in te zetten op emancipatie. De SP vindt emancipatie nu een ondergeschoven kindje.

We verstaan onder emancipatie het streven naar *gelijke rechten, sociaal-economische zelfstandigheid en eerlijke maatschappelijke verhoudingen*. Emancipatie moet van twee kanten komen, vanuit individuen en groepen, maar zeker ook vanuit de overheid. Voor een aantal bevolkingsgroepen is emancipatie extra belangrijk. Denk bijvoorbeeld aan homo's, woonwagenbewoners, Roma en Sinti, migrantengroepen en gehandicapten. Van hen ontvangen wij signalen die wijzen op onvoldoende emancipatie. Bijvoorbeeld: teveel islamitische en Roma- en Sinti-vrouwen die toestemming nodig hebben van hun man om te participeren in de maatschappij; gehandicapten die de straat niet op kunnen omdat deze beperkingen oplevert voor rolstoel of rollator; homo's die niet meer voor hun geaardheid durven uitkomen omdat ze uitgescholden worden; woonwagenbewoners die door de gemeente Den Haag worden gediscrimineerd. Zulke signalen tonen aan dat er op het gebied van emancipatie nog veel te doen is, bijvoorbeeld via onderwijs en welzijn.

Het gaat om *gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid* en *solidariteit*. De maatstaf die wij hanteren voor integratie is op deze kernbegrippen gebaseerd, vooral gelijkwaardigheid speelt een belangrijke rol. Iemand is geïntegreerd als hij of zij *gelijke rechten en plichten* heeft; *gelijkwaardig deel kan nemen aan maatschappij en economie* en *voldoende kennis heeft van de Nederlandse taal, cultuur, geschiedenis, democratie en staatsinrichting* om die gelijkwaardigheid te bewerkstelligen.

Aanspreken op gelijkwaardigheid

De SP heeft in de raadsperiode 2002 - 2006 samen met andere fracties gewerkt aan twee integratievoorstellen: *Zo wij iets zijn zijn wij Hagenaars* en *Taal vraagt om onderhoud*. Het uitvoeren ervan heeft nu prioriteit. De SP wil op alle fronten een actiever beleid op het gebied van gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen, homo's en hetero's. Geslacht en geaardheid zijn immers voor niemand een keuze en mogen daarom nimmer een excuus zijn voor een ongelijkwaardige behandeling. Ongeacht of iemand rijk is of arm, geletterd of analfabeet, gezond of ziek, iedereen verdient een gelijkwaardige behandeling. Internationale verdragen over de rechten van de mens, vrouwen en kinderen zijn toch niet voor niets ondertekend? Andersom heeft iedereen in Nederland de waarden te respecteren die aan deze verdragen ten grondslag liggen. Bij de inburgering moet daarom de gelijkwaardigheid van mannen, vrouwen, homo's en hetero's benadrukt worden. Maar daar niet alleen, ook binnen het reguliere onderwijs en welzijnswerk. De gemeente verstrekt geen subsidies aan organisaties die het beginsel van gelijkwaardigheid schenden.

Gelijke kansen op sociaal-economisch terrein

Binnen de Haagse gemeentegrenzen liggen zowel zeer rijke als heel arme wijken. De armste wijken van Den Haag worden voor een groot deel bevolkt door Hagenaars uit landen van buiten Europa. De werkloosheid ligt er hoger dan gemiddeld. Ook de schooluitval is er hoger. Men woont in relatief kleine huizen met grote gezinnen. Kinderen hebben vaak weinig plek om rustig huiswerk te maken. Gevolg hiervan is dat deze migranten minder kansen hebben: op werk en op een gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Daarom doen wij voorstellen op het gebied van wonen, welzijn en onderwijs waarmee zij hun kansen kunnen vergroten.

Participatie is *de* manier om elkaar te leren kennen. Werk kan hier een grote rol in spelen. Daarom moet de gemeente (betaalde) stages aanmoedigen. Ook een grotere deelname aan de arbeidsmarkt van hoger opgeleide minderheidsgroepen maakt meer gelijkwaardigheid mogelijk. Bij gemeentelijke *aanbestedingen* wordt dit een criterium: de gemeente wendt haar economische invloed aan om via haar zakelijke partners gelijke kansen af te dwingen.

Integratie is meedoen

Door het tot dusver gevoerde beleid zijn er buurten ontstaan met voornamelijk migranten. Het zijn wijken die hun weinig natuurlijke ontmoetingskansen bieden met Hagenaars die er al generatie op generatie wonen. In bepaalde wijken kan men geheel uit de voeten met niet-Nederlandse talen. Onder andere door die taalachterstand

schiet de deelname van migranten aan de Haagse samenleving tekort. Voor zowel het reguliere onderwijs als voor welzijnsorganisaties ligt hier een inhaalslag. De gemeente heeft een belangrijke taak in de ondersteuning van die organisaties en het omkeren van deze ontwikkeling.

Van migranten verwacht de SP inzet om hun maatschappelijke positie te verbeteren. Bijvoorbeeld door actief te worden binnen instituties als school, bewoners- en welzijnsorganisatie. Door kennis te nemen van de Haagse samenleving en door deel te nemen aan de democratie kunnen migranten meer begrip krijgen voor de vrijheid van meningsuiting. De inburgering moet hier meer aandacht aan besteden. De SP vindt respect voor de democratie van groot belang. Vluchtelingen uit landen met beperkte burgerrechten en een ondemocratisch (of weinig democratisch) bestuur zullen onze democratie en bijbehorende burgerrechten veelal waarderen. Van degenen die om andere redenen naar Nederland komen, bijvoorbeeld om te trouwen, mag hetzelfde respect worden verwacht. De SP wil daarom dat bij de inburgering ruime aandacht wordt besteed aan democratie, burgerrechten en mensenrechten.

Er ligt geenszins een eis dat migranten hun afkomst negeren of zelfs maar zouden vergeten, maar de SP vraagt ze wel zich te richten op de Haagse en Nederlandse samenleving. Dit is zeker in het belang van hun kinderen. Niet alleen de overheid moet alle kinderen gelijke kansen bieden, dat moeten hun ouders ook. Wij adviseren ouders daarom ook thuis zoveel mogelijk Nederlands te spreken, naar de Nederlandse tv te kijken en Nederlandse kranten te lezen om de taalachterstand in te lopen en om de kennis van de Nederlandse maatschappij te vergroten. Daarnaast zou het zowel voor de taalvaardigheid en integratie als voor het wederzijds begrip goed zijn als er in kerken, moskeëen en andere 'godshuizen' in het Nederlands gepreekt wordt.

Ouders kunnen deelnemen aan Nederlandse taallessen en opvoedingsondersteuning krijgen. Als zij onvoldoende Nederlands spreken, kunnen de kinderen vanaf tweeënehalf naar de *voorschool* om hun taalvaardigheid te verbeteren. De SP wil hier voldoende plaatsen voor creëren. Mochten er desondanks toch kinderen van vier of vijf jaar die wel in Nederland zijn geboren, maar die nog niet of nauwelijks Nederlands spreken, op de basisschool verschijnen, dan zijn hun ouders verplicht een bijdrage te betalen voor de inzet van extra leerkrachten om die taalachterstand teniet te doen. Voor zover dit door wet- en regelgeving *nog* niet mogelijk is, moet de gemeente druk uitoefenen op het rijk om dit mogelijk te maken. Niet-Nederlands sprekende ouders worden vanaf de zwangerschap geïnformeerd over het belang van de Nederlandse taal voor hun kind en van de consequenties, mocht het kind op vierjarige leeftijd onvoldoende Nederlands kennen.

Discriminatie, ongeoorloofd onderscheid

Discriminatie is het ongeoorloofde onderscheid op grond van bepaalde kenmerken en is een wereldwijd en dus ook in onze stad een probleem dat om continue bestrijding vraagt. Discriminatieklachten vragen om een serieuze behandeling en de oorzaken ervan moeten achterhaald worden. Discriminatie kan op pure vooroordelen en onbekendheid berusten, maar komt vaak niet zomaar uit de lucht vallen. Er zijn regelmatig aanleidingen waardoor mensen van bijvoorbeeld verschillende achtergronden elkaar wantrouwen. Die aanleiding moet op tafel komen en besproken worden om samen tot een oplossing te geraken. Het probleem van onbekendheid met elkaar kan op een structureel niveau worden bestreden door tweedeling tegen te gaan door de uitvoering van de SP-visie op wonen, onderwijs en welzijn.

Op alle, dus ook op andere dan etnische fronten, moet discriminatie bestreden worden. Bijvoorbeeld ten aanzien van gehandicapten en ouderen. Discriminatiebestrijding, emancipatie en integratie gaan hier hand in hand. Maar niet iedereen die roept dat hij of zij wordt gediscrimineerd heeft altijd gelijk. Bijvoorbeeld: een werkgever die de werkvloer vrij van religie wil houden, mag religieuze kleding weigeren. De weigering van de Haagse Hogeschool om in te gaan op moslimstudenten die een gebedsruimte opeisten, is geoorloofd. Immers een school is geen huis voor het bedrijven van religie. Bovendien zijn er genoeg moskeëen in de omgeving.

Godsdienstvrijheid en extremisme

Iedereen heeft in Nederland de vrijheid een vereniging op te richten op basis van religie en/of cultuur. Je moet vrij zijn er lid van te worden en vrij zijn om er uit te stappen. Geloofsbeleving mag echter nooit leiden tot discriminatie of uitsluiting. Men mag die vrijheid gebruiken zolang men de ander daarin niet beknot. Maar de vrijheid van godsdienst en van vereniging mag geen dekmantel zijn voor uitingen van of steun aan terrorisme of vrouwenonderdrukking.

Religieus extremisme en terrorisme vormen een internationaal probleem dat ook op lokaal niveau bestreden moet worden. In discussies wordt vaak beweerd dat de integratie van terreurverdachten is mislukt. Het is echter de vraag of het wel om integratie draait. We zijn er van overtuigd dat jongeren die hun toevlucht tot religieus extremisme zoeken eerst geïsoleerd raken. Door zich geheel te storten op een fundamentalistische vorm van de islam (zoals het salafisme dat de gedragsregels van veertien eeuwen geleden oplegt) zonderen zij zich verder af. De stap om daarna geweld te gebruiken tegen de samenleving waar men zichzelf buiten heeft geplaatst is dan makkelijker te nemen. De overheid zal dus allereerst moeten inzetten op het voorkomen van uitsluiting en isolatie van met name jongeren. Tot op heden gebeurt echter het omgekeerde: jongerenwerkers worden wegbezuinigd, juist daar waar jongeren de meeste kans lopen te radicaliseren. Intussen kunnen fundamentalistische (zoals salafistische) moskeëen ongestoord jongeren blijven aantrekken. Met name jongeren en jongvolwassenen die op zoek zijn naar hun identiteit, jongeren voor wie geen plek meer is in buurthuizen,

voor wie sport te duur is geworden, bij wie de afstand tot hun ouders groot is, jongeren die dagelijks op tv en internet zien hoe mensen met wie zij zich verwant voelen ongelijk behandeld worden, jongeren die het niet eens zijn met het Nederlandse buitenlands beleid en zich hier machteloos over voelen, blijken daar ontvankelijk voor. De SP vindt dat deze jongeren meer aandacht verdienen van de gemeente: ze moeten als gelijken in de Nederlandse samenleving worden opgenomen om te voorkomen dat ze radicaliseren.

ECONOMIE EN WERK

Er zijn in Den Haag ongeveer 30.000 werklozen, onder wie tweederde langdurig. Volgens de SP zou de hoofddoelstelling van het Haagse economisch beleid moeten zijn om vooral deze mensen aan een baan te helpen. Niet alleen omdat zij zich van een behoorlijk inkomen kunnen voorzien, maar ook omdat werk belangrijk is om actief mee te doen in de maatschappij. Werk vervult een essentiële rol bij emancipatie en integratie.

De werkloosheid is in Den Haag vooral hoog onder relatief laag opgeleiden. Desondanks is het al jaren beleid om de werkgelegenheid voor die groep eerder tegen te werken dan te bevorderen: er wordt vooral ingezet op hoger opgeleiden. Ten aanzien van bedrijventerreinen is er onvoldoende aandacht besteed aan ruimte voor arbeidsintensieve bedrijfstakken, werkgelegenheidsprojecten (ID, WIW, enzovoorts) worden afgeschaft en de promotie van de stad oriënteert zich vooral op hooggekwalificeerd werk.

Den Haag, internationale stad

Als voorbeeld van dat laatste kan *Den Haag, internationale stad van recht en vrede* (of 'recht en bestuur' in recentere stukken) dienen. Volgens dat plan zou er 900 miljoen euro uitgetrokken moeten worden om Den Haag te promoten als internationaal ambtelijk centrum. De talloze nieuwe banen die internationale instellingen zouden opleveren zijn het belangrijkste argument van de gemeente. Uit onderzoek blijkt echter dat die 900 miljoen alleen maar is terug te verdienen als er drie nieuwe instellingen van tenminste de grootte van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag bij zouden komen. Kleinere instellingen, waar de gemeente sterk de nadruk op legt, leveren daarvoor veel te weinig op voor de Haagse economie. Met die nieuwe banen valt het bovendien wat tegen. Die instellingen leveren inderdaad wat extra banen op voor schoonmakers en beveiligers, maar een heel groot deel van het personeel wordt buiten Den Haag, zelfs buiten Nederland, geworven. En al dat personeel moeten in Den Haag komen wonen met stijgende huizenprijzen tot gevolg.

Omdat wij er maar liever vanuit gaan dat er geen drie nieuwe Joegoslavië-tribunalen nodig zijn, geloven wij niet dat dit plan ooit rendabel kan zijn. Dit plan is een gok op oorlog met de Haagse economie als inzet. Die gok willen wij niet maken.

De SP is op zich niet tegen de komst en de aanwezigheid van internationale organisaties. Ze zijn welkom, zolang de totale kosten maar opwegen tegen de totale baten. Er zijn echter veel negatieve bij-effecten van de vestiging van internationale organisaties in Den Haag, waar de meerderheid van het stadsbestuur tot dusver veel te weinig rekening mee houdt. Omdat de beveiliging daarvan veel politie-inzet opeist, leiden meer vestigingen van internationale organisaties in Den Haag bijvoorbeeld automatisch tot minder veiligheid in woonwijken. Daarnaast bestaat er het al genoemde effect op de huizenprijzen. Bovendien is het maar de vraag of zo'n ambtelijk imago van de stad bevordelijk is voor de werkgelegenheid.

Den Haag kan zijn beleid beter richten op ondernemers. Want niet de ambtelijke organisaties maar vooral bedrijven creëren werk voor lager opgeleiden. De *The Hague Prize* voor 'personen die zich onderscheiden op thema's van het internationaal recht' kan daarom beter worden omgezet in een prijs voor de ondernemer die de meeste lager opgeleiden aan een baan heeft geholpen.

Ruimte voor ondernemerschap

Voor bedrijven is er maar weinig ruimte in Den Haag. In de *Bedrijventerreinstrategie 2005-2020* staat zelfs dat bestaand bedrijventerrein (Binckhorst) deels wordt bebouwd met woningen. Het is dan ook niet verassend dat ruimtegebrek één van de belangrijkste verhuisredenen voor Haagse bedrijven is. Voor de stad is het nog geen ramp als bedrijven in de regio blijven, want dan blijft de werkgelegenheid voor Den Haag overeind, al moeten de werknemers wel iets verder reizen. Om in de behoefte aan bedrijventerreinen te voorzien is samenwerken met buurgemeenten daarom van groot belang. Over het algemeen is het voor economie en werkgelegenheid natuurlijk ook niet verstandig om een bedrijventerrein te transformeren tot een woonbestemming.

Voor de groei van de lokale economie en voor de werkgelegenheid in het bijzonder is het essentieel dat er aantrekkelijke vestigingsplaatsen beschikbaar zijn en dat bedrijven deze naar behoefte kunnen inrichten. De huidige bedrijventerreinstrategie sluit onvoldoende aan bij de behoeften van bedrijven. Vooral voor arbeidsintensieve sectoren en voor nieuwe, innovatieve bedrijven moet er voldoende ruimte zijn. De belangrijkste voorwaarden voor het ontstaan van succesvolle broedplaatsen waar met name innovatieve bedrijven kunnen bloeien zijn betaalbaarheid, flexibiliteit en een geringe regeldruk. Vooral voor startende

ondernemers en kleinere ambachtelijke bedrijven moeten er mogelijkheden zijn om een bedrijf dicht bij huis, in de wijk, te vestigen. Vervuilende bedrijven moeten vanzelfsprekend uit woonwijken geweerd worden.

Om banen te kunnen scheppen moeten bedrijven niet alleen voldoende ruimte krijgen, maar ook niet onnodig worden belast met bureaucratie. Ondernemers moeten daarom een vast aanspreekpunt bij de gemeente krijgen waar ze met problemen en voor vergunningvragen terecht kunnen, bijvoorbeeld in de vorm van een *accountmanager*. Aan starters moet door die vaste aanspreekpunten bijzondere aandacht besteed worden. Slechts zo'n drie procent van de starters profiteert van het huidige startersbeleid. Het geld daarvoor kan beter besteed worden aan die vaste aanspreekpunten voor *alle* ondernemers.

Integratie en arbeidsmarkt

Om lager opgeleiden makkelijker te laten doorstromen naar de arbeidsmarkt is het van groot belang voldoende leer-werk-stages aan te bieden, met name voor mbo'ers. De gemeente kan hierin een voortrekkersrol vervullen. Zij kan daarnaast bemiddelen tussen scholen en werkgevers. Op gelijke wijze kan de gemeente de mogelijkheden van gehandicapten bij het bedrijfsleven onder de aandacht brengen. Werk is immers belangrijk voor emancipatie en integratie. Gelijkwaardige sociaal-economische deelname is een voorwaarde voor succesvolle integratie. Onder allochtone Hagenaars is de werkloosheid echter veel hoger dan onder autochtonen. Ondernemers moeten voldoende kansen krijgen meer werkgelegenheid te creëren, met name voor de economisch kwetsbare groep van allochtone Hagenaars. Om ondernemers die in dit opzicht succesvol zijn te belonen stelt de SP voor de gemeentelijke aanbestedingsregels zodanig uit te breiden, dat bedrijven bij aanbestedingen voorrang krijgen als zij qua personeelssamenstelling een afspiegeling zijn van de samenleving. Zo zetten we de grote koopkracht van de gemeente in voor economische solidariteit!

Sociale werkvoorziening

De sociale werkvoorziening staat al jaren onder druk. De SP vindt dat de Wet sociale werkvoorziening toegankelijk moet blijven voor mensen die geheel of deels arbeidsongeschikt zijn. Alleen zij die kunnen en willen, mogen begeleid worden naar werk buiten die wettelijke bescherming. De landelijk opgelegde eisen zoals de verlaging van lonen en het niet investeren in machines en apparaten moeten van de baan.

De gemeente heeft de afgelopen jaren al veel extra opdrachten verstrekt aan de *Haeghe Groep*, de Haagse sociale werkvoorziening, maar dat kunnen er nog meer worden.

De Heijmanshof is een bijzondere heemtuin. Deze mag meer onder de 'vriendelijke werkwijze' van de Haeghe Groep gaan vallen, dat wil zeggen dat de werkdruk wordt afgestemd op de mogelijkheden van de mensen. Dit 'tuinenproject' kan een ideale leerschool zijn om mensen op te leiden tot gespecialiseerd groenbeheerder of zelfs tot gediplomeerd hovenier. Er zal aan gewerkt worden dat meer scholen een leer- /werkbezoek brengen aan de Heijmanshof.

SOCIALE ZEKERHEID

Werk is belangrijk voor zowel economische zelfstandigheid als voor integratie. Maar voor wie niet *kan* werken en voor wie buiten zijn schuld werkloos is moet er een ruimhartig vangnet zijn. De sociale zekerheid is weliswaar hoofdzakelijk een kwestie van landelijk beleid, maar de gemeente heeft daarin ook een belangrijke taak.

Water en brood

De *Wet werk en bijstand*, of eigenlijk de *Wet water en brood*, is in werking getreden en inmiddels worden daar de wrange vruchten van geplukt. Mensen met een gesubsidieerde baan worden massaal ontslagen en de bijstand wordt steeds verder uitgekleeft.

De ID- en WIW-banen hebben nieuwe Haagse namen gekregen: *ooievaars-* en *opstapbanen*. Ze zijn nog steeds gesubsidieerd, maar meestal nog maar voor twee jaar. Daarna bestaat er geen enkele baangarantie. Veel organisaties zullen na die twee jaar maar al te graag in zee gaan met een nieuwe lichter goedkope arbeidskrachten. Veel mensen zullen daar het slachtoffer van worden en verder worden afgeknepen of vervallen tot (gedwongen) vrijwilligerswerk. De SP wil een studie- of baangarantie voor deze groep danwel een gegarandeerde doorstroom naar een reguliere, normaal betaalde baan. Van de 'oude' ID-banen zijn er in de nieuwe regeling bovendien teveel ingezet in veiligheid en onderhoud. De SP streeft naar een verschuiving van deze banen naar onderwijs en cultuur.

De Wet werk en bijstand legt het accent op werk, dit heet 'de kortste weg naar arbeidsparticipatie'. Dat klinkt mooi, maar in de praktijk levert dat maar weinig op. Veel begrippen uit de oude wet zijn met harde hand verwijderd. Het begrip 'passende arbeid' is verdwenen. Voortaan is elke baan voor iedereen geschikt. Deeltijdwerk en werken met behoud van uitkering kunnen verplicht gesteld worden. Het lokale minimale beleid is volledig afgeschaft en ook werklozen van 57,5 jaar en ouder, gehandicapten, chronisch zieken en alleenstaande

ouders met kleine kinderen moeten solliciteren. De SP heeft al meerdere voorstellen bij de raad ingediend met het verzoek ruimhartig om te gaan met vrijstelling van sollicitatieplicht voor deze groepen. De gemeente heeft deze mogelijkheid in de Wet werk en bijstand. Zo kunnen cliënten van de sociale dienst die een zorgplicht hebben (tijdelijk) vrijgesteld worden van de sollicitatieplicht.

Het verstrekken van witgoed (zoals een koelkast of wasautomaat) maakt nog steeds deel uit van de bijzondere bijstand. Helaas is dit geen schenking meer, maar een renteloze lening. Om voor andere (nood-) zaken in aanmerking te komen moet je wel *heel* bijzonder zijn. De SP wil een systeem van bijzondere bijstand dat ruimhartig en eerlijk kijkt naar de bijzondere noden van de inwoners. De witgoedregeling wordt opnieuw een schenking.

Voedselbanken

In een jaar tijds is het aantal huishoudens dat afhankelijk is van een voedselpakket verviervoudigd. Voor 2006 en verder wordt nog eens een verdubbeling verwacht. De Wet werk en bijstand zou een fatsoenlijk bestaansminimum moeten garanderen, maar daarvan is bepaald geen sprake. Niet voor niets spraken we eerder al van een 'Wet water en brood'. Inmiddels lijkt het meer op een 'Wet water en bedelstaf'.

Het zijn niet alleen meer mensen met een bijstandsuitkering die aankloppen bij voedselbanken. Ook steeds meer andere mensen met lage inkomens, zoals AOW-gerechtigden of gezinnen in de schuldsanering doen hier noodgedwongen een beroep op. Zo lang het rijk zijn ogen sluit voor deze ontwikkelingen en niet substantieel bijdraagt aan de verbetering van de koopkracht van de lagere inkomensgroepen zal de gemeente haar verantwoordelijkheid moeten nemen en voedselbanken moeten faciliteren, bijvoorbeeld door ruimte voor opslag en distributie van voedsel gratis ter beschikking te stellen.

Wet maatschappelijk ondersteuning

De *Wet maatschappelijke ondersteuning* (WMO) moet de Tweede en Eerste Kamer nog passeren, maar als de tekst blijft zoals die is, zijn veel gevolgen nu al duidelijk. De WMO lijkt in op de eerder ingevoerde *Wet voorziening gehandicapten* (WVG), die ook gepaard ging met forse bezuinigingen. Dit leidde tot drie belangrijke effecten: meer ingewikkelde regelgeving en meer bureaucratie, groeiende verschillen door de decentralisatie *en* een forse verlaging van het voorzieningenniveau. Een zelfde ontwikkeling wordt verwacht bij de invoering van de WMO.

De nieuwe wet omvat de oude WVG, de huishoudelijke en persoonlijke verzorging (*thuiszorg*), ondersteunende en activerende begeleiding *en* diensten bij wonen met zorg- en welzijnsgerelateerde hulpmiddelen. Uitgangspunt van de WMO is kostenbesparing in plaats van de behoefte van mensen. Die besparingen denkt de staatssecretaris onder andere te realiseren door de thuiszorg zo goed als af te schaffen.

Door verdergaande decentralisatie wordt het recht op voorzieningen, voorheen af te dwingen via de Algemene wet bijzonder ziektekosten (AWBZ), onder de nieuwe wet een wassen neus. De lokale beleidsvrijheid is immers zo groot dat cliënten en belangenorganisaties nauwelijks in staat zullen zijn om adequate zorg en voorzieningen af te dwingen. Bovendien worden er door de rijksoverheid geen prestatie-eisen gesteld aan de gemeenten.

In de wandelgangen wordt inmiddels ook al gesproken over een *eigen bijdrage*, terwijl in de wet niet is vastgesteld dat de opbrengsten daarvan besteed moeten gaan worden aan WMO gerelateerde voorzieningen! Het kan toch niet zo zijn dat die eigen bijdrage misbruikt gaat worden voor het aanschaffen van lantaarnpalen of voor het opknappen van het stadhuis? Bovendien is het nog onduidelijk of de eigen bijdrage gaat gelden voor iedere afzonderlijke voorziening of dat het een *één-loketbijdrage* gaat worden. Wel is inmiddels duidelijk dat er een maximalisering naar inkomen zal gaan komen. Voor wie de eigen bijdrage in de zorg en de verhoging van de premies van de nieuwe zorgwet al nauwelijks te betalen is, is dat een schrale troost.

Het uitgangspunt voor de nieuwe wet zou niet het kostenaspect, maar het *belang van de cliënt* moeten zijn. De SP zal de discussie in de gemeenteraad nauwlettend volgen en geeft nu al aan met vele aanpassingen en wijzigingsvoorstellen te komen. Wat ons betreft wordt als eerste door de gemeente duidelijk vastgelegd, dat het geld bijeengebracht door eigen bijdragen, terug zal vloeien in de WMO.

Daklozen onder dak

Voor de meeste mensen zijn de ontberingen van daklozen duidelijk zichtbaar, maar tot sommige fracties in de gemeenteraad dringt dat inzicht maar langzaam door. Twee keer per jaar een ontbijtje met de wethouder en de media is natuurlijk bij lange na niet genoeg. In de *internationale stad van recht en vrede*, is er voor de noden van *expats* van de internationale instituten alle aandacht, maar de *onderkant van de samenleving* vormt nog altijd het sluitstuk van de begroting.

De gemeente moet vooral inzetten op het *voorkomen* van dak- en thuisloosheid. Iedereen heeft een recht op wonen. Er worden afspraken met de woningcorporaties gemaakt: bij huurschuld wordt iemand niet onmiddellijk uit zijn of haar huis gezet, maar wordt eerst geprobeerd door een lening van de bijzondere bijstand het probleem aan te pakken. Om afsluiting te voorkomen geldt hetzelfde voor schulden bij energie- en waterbedrijven. Mensen

met schulden worden snel door de schuldhulpverlening geholpen om erger te voorkomen. Dit is socialer *en* goedkoper voor de Haagse gemeenschap dan een huisuitzetting, opvang en een start in een nieuw huis.

Dakloosheid is naar mening van de SP binnen twee jaar op te lossen, al is dat vooral een zaak van van landelijk beleid. Er moeten voldoende en geschikte plaatsen in de opvang zijn zodat niemand gedwongen is de nacht op straat door te brengen. Het zou Den Haag sieren als de gemeente het aan zouden durven een zorgplicht voor daklozen aan te gaan. Meer dan al het geval is zal het daklozenteam mensen actief moeten benaderen en helpen. Verwijzen naar een loket is voor deze groep volstrekt onvoldoende.

Wie dakloos is moet zo snel mogelijk op weg worden geholpen naar een veilig en menswaardig bestaan. Met name in de geestelijke gezondheidszorg en in de jeugdzorg moeten wachtlijsten worden aangepakt. De daklozenteams moeten in geval van nood plaatsen kunnen opeisen. Niemand wordt ontslagen uit jeugdzorg, detentie of een psychiatrisch ziekenhuis zonder opvang en begeleiding. Er moeten meer, al dan niet begeleide woonplekken komen. Mensen moeten 24 uur per dag terecht kunnen in een laagdrempelige eerste opvang. Zij moeten daar kunnen blijven totdat zij kunnen doorstromen, liefst zo snel mogelijk. Voor drugsverslaafde daklozen kan tijdelijke verstrekking van drugs op medische gronden in bepaalde gevallen geboden zijn. Maar dat geldt niet automatisch voor alle verslaafden en evenmin voor alle soorten drugs.

Al jaren pleit de SP voor opvang voor langdurig dakloze verslaafden. Velen van hen zijn na twintig jaar of meer verslaving en leven op straat lichamelijk volledig versleten. De maatschappelijke opvang moet zich veel meer richten op resocialisatie. De sociale dienst moet meewerken aan een financieel gezonde start. Bijvoorbeeld door middel van schuldsanering of een startsubsidie. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat jongeren gaan zwerven. Alle zwerfjongeren moeten terecht kunnen in een specifiek op deze groep gerichte 24-uurs opvang.

ONDERWIJS EN CULTUUR

Politici en bestuurders zijn gewend maatschappelijke problemen op het bordje van het onderwijs te leggen. Of het nu gaat om te dikke kinderen, jeugdcriminaliteit, kindermishandeling, kinderopvang of integratie, het onderwijs moet met een oplossing komen of er op zijn minst iets aan doen. De SP is het eens met het idee dat het onderwijs midden in de maatschappij staat en er op moet reageren, maar dit kan alleen als scholen hier voldoende middelen voor krijgen. Daar ontbreekt het echter te vaak aan. Scholen worden geconfronteerd met landelijke bezuinigingen, zoals de stapsgewijze afschaffing van gesubsidieerd werk, in het bijzonder de teruggang van onderwijs- en klassenassistenten en conciërges, zonder dat de scholen voldoende financiële middelen krijgen om hier volwaardige banen van te maken. Bovendien kampen de scholen al met financiële tekorten voor lesmethoden, voor onderhoud en voor schoonmaak.

Samen kunnen opgroeien

Op financieel gebied leggen de partijen die tot dusver de meerderheid van het stadsbestuur vormen de verkeerde prioriteiten. Zij kozen voor een mega-investering in de bouw van een school voor internationaal onderwijs, terwijl het openbaar onderwijs elke cent drie keer moet omdraaien en verantwoorden. Om de problemen binnen het onderwijs beter te kunnen bestrijden vindt de SP Den Haag dat artikel 23 van de grondwet geschrapt zou moeten worden. Godsdienst mag geen grondslag zijn voor tweedeling en isolatie van groepen in het onderwijs en de samenleving. De gemeente kan de grondwet natuurlijk niet zelf veranderen, maar wij kunnen er wel nadrukkelijker voor pleiten. Schrappen van dit grondwetsartikel schept meer kansen voor kinderen met een verschillende sociaal-economische, culturele en religieuze (of juist niet-religieuze) achtergrond om *samen* te kunnen opgroeien. Kennis over religies, humanisme en atheïsme kan een kind opdoen tijdens geschiedenis en maatschappijleer. Ouders die willen dat kinderen meer kennis van een bepaalde religie opdoen dragen hier zelf zorg voor *buiten* de verplichte schooluren en binnen de beperkingen van de rechten van het kind en de Nederlandse wet.

Ook vindt de SP het van belang dat kinderen al zo vroeg mogelijk kennismaken met wat democratie en vrijheid van meningsuiting betekenen. Zo mag debatteren van SP een vast onderdeel zijn van het lespakket. Al tijdens het kringgesprek op de voorschool kunnen de kleintjes naar elkaar leren luisteren en om te gaan met verschillende meningen en ideeën.

Gemengd onderwijs

Mede doordat Den Haag een gesegregeerde stad is, zijn ook de scholen gesegregeerd. Dit probleem is alleen op te lossen als mensen ongedeeld samen wonen in dezelfde buurten en wijken. De SP houdt dan ook vast aan het principe *ongedeeld samen naar de openbare school*. Daar waar scholen in gemengde wijken staan, zal de SP ze ondersteunen gemengd te blijven of te worden. Dit kan als scholen twee wachtlijsten hanteren. Onderscheid wordt gemaakt tussen kinderen die thuis wel of geen Nederlands spreken. Met de scholen wordt afgesproken hoeveel niet-Nederlandsprekende kinderen van vier jaar men aankan in groep 1. Voor de kosten van het extra

onderwijs aan deze kinderen worden de ouders medeverantwoordelijk gemaakt, zoals hierboven al voorgesteld in de paragraaf *integratie en emancipatie*.

De SP vindt het van grootste belang voor de ontwikkeling dat kinderen met verschillende achtergronden met elkaar omgaan. Wij willen bevorderen dat basisscholen leergroepen hebben die bestaan uit kinderen met diverse taalachtergronden. Zo voorkomen dat niet-Nederlands spreken op school de norm wordt. Dat is slecht voor de integratie en voor de maatschappelijke kansen van kinderen. Mocht een groep al voor meer dan de helft bestaan uit kinderen van dezelfde niet-Nederlandse taalachtergrond, dan krijgen scholen het recht nieuwe leerlingen met die taalachtergrond te weigeren. Voor zover dit wettelijk *nog* niet mogelijk is, moet de gemeente hier bij het rijk op aandringen.

Ook voor kinderen van 'witte' scholen is omgang met kinderen van een andere achtergrond noodzakelijk. 'Witte' en 'zwarte' scholen krijgen financiële ondersteuning om gezamenlijke projecten te organiseren. Voorbeelden: gezamenlijke muziek- en gymlessen en gezamenlijke maatschappij- en 'democratieleer'. De SP verwacht dat de problemen van discriminatie en uitsluiting naar alle kanten toe verminderen wanneer kinderen van allerlei culturen elkaar van jongs af aan kennen, met elkaar spelen en met elkaar debatteren. De voertaal op scholen is uiteraard Nederlands. Een bijkomend voordeel van samenwerking tussen scholen is dat de armere perifere, vaak 'witte', scholen extra geld kunnen genereren en vakleerkrachten zoals gymleraren kunnen behouden.

De ouderbijdrage en andere financiële bijdragen worden afgeschaft. In overleg met de scholen krijgen alle scholen dezelfde financiële tegemoetkoming van de gemeente. De tegemoetkoming voor ouders met een laag inkomen voor schoolgaande kinderen van de gemeente vervalt hiermee.

Helaas zijn ook binnen het voortgezet onderwijs 'zwarte' en 'witte' scholen ontstaan. Dit moet veranderen. Als eerste moet ook hier de ouderbijdrage worden afgeschaft. Voor zover van toepassing worden ook bij het voortgezet onderwijs de maatregelen worden toegepast die hierboven zijn genoemd. De gemeente verstrekt subsidies aan die scholen die gemengde projecten organiseren. In het bijzonder worden initiatieven van witte en zwarte scholen om activiteiten te 'mengen' zonodig krachtig financieel gesteund. Ook hier geldt de SP-visie: jongeren van bijvoorbeeld verschillende culturele, talige, sociaal-economische achtergronden moeten gewoon met elkaar kunnen omgaan. Vooral in het voortgezet onderwijs moet veel meer dan nu aandacht worden besteed aan maatschappij- en staatsinrichting, dus ook aan de relevantie van democratie.

Nieuwe scholen op de rand

De SP wil nieuwe scholen, als die nodig zijn, bouwen op de rand van 'zwarte' en 'witte' en arme en rijke buurten. Deze scholen zijn dan beter in staat gemengd te blijven. Het speciaal onderwijs ligt nu nog teveel aan de stadsranden, dit moet beter worden gespreid.

Schoolgebouwen voor het basisonderwijs worden gebouwd voor minimaal 175 en maximaal 300 kinderen. Een basisschool waar iedereen elkaar kent, vindt de SP beter voor het kind dan grote anonieme scholen. Elke nieuwbouwschool heeft recht op een eigen gymlokaal. Scholen krijgen de mogelijkheid extra ruimte te creëren voor bijvoorbeeld toneel, creativiteit en kunst. De SP is voor een uitbreiding van de succesvolle kunstmagneetscholen en meent dat geschikte huisvesting hier een voorwaarde voor is (zie ook kunst en cultuur).

Ook in het voortgezet onderwijs is het van belang dat schoolgebouwen klein en goed gespreid zijn. Onze leidraad is hoe lager het onderwijsniveau hoe kleiner de school. Een school voor praktijkonderwijs zou maximaal 200 leerlingen mogen bevatten. In het vmbo 450 per gebouw en bij havo/vwo maximaal 700 leerlingen. Op kleine scholen is volgens de SP de mogelijkheid het grootst om alert te reageren op bijvoorbeeld schoolverzuim.

Ouderparticipatie en huisbezoek

De gemeente stimuleert ouderbetrokkenheid of liever gezegd *ouderparticipatie*. Leerkrachten worden in staat gesteld huisbezoeken af te leggen, te beginnen bij de nieuwe leerlingen. De SP wil dat de gemeente inzet op gesubsidieerd werk in het onderwijs zolang scholen onvoldoende geld van het rijk krijgen voor meer personeel. Scholen worden in staat gesteld onderwijsassistenten en klassenassistenten in te zetten of te behouden. De groepsgrootte wordt gemaximeerd, bijvoorbeeld 23. Hierdoor kan de leerkracht tijd vrij maken om ouders te binden aan de school. Elke school krijgt een ruimte waar ouders elkaar kunnen ontmoeten en een kopje koffie of thee kunnen drinken, bijvoorbeeld een *kwek-plek*. Ouders leren elkaar hierdoor beter kennen en het is een wervingsplek voor vrijwilligerswerk, voor de medezeggenschapsraad en voor de oudercommissie.

De ouderbetrokkenheid ligt binnen het voortgezet onderwijs op een ander niveau dan binnen het basisonderwijs. Toch vindt de SP het van belang dat ouders ook deze school kennen en dat leerkrachten de ouders en de thuissituatie kennen. Dat vergemakkelijkt het contact. Leerkrachten moeten hier de tijd voor krijgen. Indien een school dit wil, wordt met ouders of voogden een contract afgesloten.

Aanspreken op spijbelgedrag

De school moet elk ongeoorloofd verzuim melden bij de leerplichtambtenaar, zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs. Dit omdat direct ingrijpen de schooluitval op den duur vermindert en zelfs uitval kan voorkomen. Als kinderen om twijfelachtige redenen afwezig zijn spreekt de leerkracht hun ouders hier meteen op aan. Ouders of voogden worden te allen tijde betrokken bij ongeoorloofd verzuim. Heeft dit geen effect, dan neemt de leerplichtambtenaar maatregelen; het gaat immers om de ontwikkeling van het kind. Te vaak zien we scholieren op straat tijdens schooltijd. De gemeente spreekt scholen aan die dit gedogen.

Beroepsonderwijs

Tegen onze zin in heeft een politieke meerderheid van de raad besloten tot de bouw van een groot mbo-complex, vlakbij de Haagse Hogeschool (hbo). Hierdoor ontstaat een grote, eenzijdige ontwikkeling die anonimiteit in de hand werkt. De SP wil gebouwen voor beroepsonderwijs liever spreiden over de stad. De SP blijft deze ontwikkeling volgen en draagt waar mogelijk alternatieven aan.

Veel meisjes en jongens verlaten het beroepsonderwijs zonder diploma. De oorzaken verschillen en de reacties hierop dienen dan ook verschillend te zijn. De SP wil dat het beroepsonderwijs de oorzaken en de reacties hierop registreert. Ook hier geldt: bij de eerste tekenen van schoolverzuim, direct reageren vanuit de school.

Veiligheid en sfeer op school

Voor een veilige school is het belangrijk dat leerlingen, leraren en andere betrokkenen elkaar kennen en elkaar kunnen vertrouwen. Daarom: kleine scholen en voldoende tijd voor leerkrachten om de leerlingen en hun ouders te leren kennen. Elke school dient daarnaast vertrouwenspersonen in dienst te hebben die geen les hoeven te geven. Leerlingen moeten bij hen frank en vrij terecht kunnen met allerhande vragen en problemen, zonder het risico om deze persoon als leerkracht tegenover zich te krijgen.

Agressie, verbaal en non-verbaal, wordt van niemand binnen de school getolereerd. Er moet voldoende *time-out-opvang* zijn voor onhanteerbare leerlingen. Signalen van leerkrachten en leerlingen worden door de schoolleiding direct serieusgenomen, onderzocht en met passende maatregelen beantwoord. Zolang de rijksoverheid tekortschiet zet de gemeente ook hier in op gesubsidieerd werk. Conciërges zijn in onze ogen een noodzaak voor iedere school. Alles moet op alles worden gezet om te voorkomen dat scholen verworden tot instituten met bewakers, detectiepoortjes en tralies.

Benom het zoals het is: pesten is misdadig. Kinderen nemen pestgedrag vaak over van hun ouders. Volwassenen die weten dat er gepest wordt en geen actie ondernemen, zijn medeplichtig. Scholen moet snel actie ondernemen bij elk geval van pesterij. De school moet allereerst inzetten op het aanspreken van ouders in plaats van de kinderen. Niet de slachtoffers moeten van school verwijderd worden, maar de daders.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur zijn van groot belang, zowel voor de ontwikkeling van ieder individu afzonderlijk als voor de ontwikkeling van de hele stad Den Haag. Kunst en cultuur raken mensen, zetten aan tot reflectie en brengen groepen mensen samen. Dit is van groot belang in een steeds verder individualiserende samenleving en zeker in een stad als Den Haag met haar diversiteit aan culturele achtergronden en grote verschillen tussen de arme en rijkere wijken. Kunst en cultuur leveren een onmiskenbare bijdrage aan de sociale cohesie en de ontwikkeling van Den Haag. De gemeente moet de intrinsieke waarde van kunst en cultuur beschermen en zorgen dat alle Hagenaars de mogelijkheid hebben om bij kunst en cultuur in hun eigen stad aan hun trekken te komen.

De SP wil daarom het geld voor kunst en cultuur op een andere manier verdelen. Wij willen meer geld voor kunstzinnige vorming en voor amateurkunst. Van de gereserveerde gelden voor cultuur in de breedste zin van het woord, gaat tien procent naar de amateurkunst (nu drie procent) en tien procent naar de kunstzinnige vorming en cultuureducatie (nu negen procent). Het amateurtoneel in Den Haag verdient een eigen ruimte om te oefenen, het is nu een ondergeschoven kindje, terwijl veel Hagenaars daar met veel plezier aan meedoen.

De SP vindt de ontwikkeling van de *kunstmagneetscholen* een goede zaak en wil uitbreiding ervan bevorderen. Het gaat om een basisschool die samenwerkt met een kunstinstituut. Kinderen komen zo van jongs af aan in aanraking met kunst en cultuur. Kunstmagneetscholen bieden onder schooltijd lessen aan als muziek, toneel en schilderen. Een bijkomend voordeel is dat kinderen met een andere thuistaal ook langs deze weg Nederlands leren. De kunstmagneetscholen bieden de leerlingen na schooltijd in samenwerking met de kunstinstituten betaalbare vervolglessen aan.

WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN SPORT

Formaliseer het contact met instellingen

Onze stad heeft grote verzelfstandigde welzijnsorganisaties, georganiseerd op stadsdeelniveau, waar de gemeenteraad al sinds jaar en dag kritiek op heeft. Het aanbod sluit niet aan op de behoeften van buurtbewoners. Ze zijn in de avonden en weekenden te weinig open en de financiële controle laat te wensen over. Naast die

welzijnsmolochen zijn er kleinere, zelfstandige organisaties die het veel beter doen zoals *de Mussen* en *SamSam*. Onder meer de SP heeft de gemeente meermaals aangesproken op het slechte functioneren van de grote stadsdeel-welzijnsorganisaties. Maar de raadsmeerderheid blijkt tot dusver niet bereid te bevorderen dat de gemeente de regie in handen neemt. De SP blijft op haar standpunt. Wij willen dossiervorming van en over elke welzijnsorganisatie. Contacten tussen gemeente en instellingen moeten formeel zijn en professioneel vastgelegd te worden. (De welzijnsorganisatie *Ondernemend Welzijn* is in de problemen gekomen en zelfs failliet gegaan, terwijl het overleg met de gemeente hierover niet bleek te zijn gedocumenteerd. Er werd te vaak *informeel* overleg gevoerd, de wethouder vertrouwde de directie, met het faillissement als resultaat.)

Investeren in welzijnswerk

Onder het mom van 'herverdeling van welzijnsgelden' wordt geld verschoven uit de minder bedeelde wijken Centrum, Laak en Scheveningen naar Escamp, Segbroek en Loosduinen. Voor die minder bedeelde wijken betekent dat simpelweg bezuinigen. Inderdaad was het welzijnswerk financieel scheefgegroeid en de criteria waarop de welzijnsgelden per stadsdeel worden verdeeld zijn nu eerlijker dan voorheen. Maar voor ons is dit een van de vele redenen om meer geld in welzijnswerk te steken. De scheefgroei was een prima argument om het welzijn financieel op te krikken. Een andere reden zijn de rijksbezuinigingen op gesubsidieerd werk. Structureel willen wij daarom drie miljoen euro per jaar extra voor welzijn in de wijken waar extra geld nodig is om ondersteuning te bieden aan integratieprojecten, bestrijding van eenzaamheid van ouderen en openstelling van club- en buurthuizen voor jongeren.

Avond- en weekendopenstelling

Tot op heden hebben de collegefracties het gesubsidieerd werk teveel ingezet voor acties in het kader van *schoon, heel en veilig*. Dus meer gesubsidieerde vegers en meer controleurs met 'ogen en oren' voor de politie. Natuurlijk is de SP ook een voorstander van een schone, hele en veilige stad. Echter de aandacht moet niet eenzijdig zijn gericht op *handhaving en repressie*. Wij willen meer aandacht voor structurele effecten, dus op het *voorkomen*. De SP kiest daarom liever voor onderwijs, welzijn en cultuur. Zo zou elke accommodatie voldoende beheerders in dienst moeten hebben om gedurende avonden en weekenden open te kunnen zijn. Gebouwen kunnen dan functioneler gebruikt worden: overdag voor ouderen, volwassenen en peuters, 's middags voor de jeugd, 's avonds voor jongeren en in de weekenden voor jeugd en jongeren. Naast beheerders moeten er ook meer welzijnswerkers in dienst komen, met name jongenwerkers. Zij bepalen samen met de gebruikers wat het programma dient te zijn. Wel stelt de gemeente basiseisen. Zoals 'Nederlands spreken' en 'geen discriminatie'.

Bredere samenwerking

Samenwerking met en tussen welzijnsorganisaties, zoals peuterspeelplaatsen en bibliotheken, sport, verzorgingshuizen en scholen, en met de gemeente stimuleren we. Het gemeentelijke ambtelijk apparaat moet zodanig ingericht zijn dat samenwerking mogelijk is. De samenwerking tussen de diensten op het stadhuis neemt toe maar kan nog beter. Ook willen wij dat de gemeente integratiebevorderende initiatieven ondersteunt. Zoals cursussen *opvoeden doe je zo*: de ene week vindt de cursus plaats in een welzijnsgebouw met voornamelijk autochtonen, de andere week in een welzijnsgebouw met voornamelijk migranten. Welzijnsorganisaties moeten samen met een onderwijsinstelling in staat zijn om tegen een betaalbare prijs Nederlandse taalles te geven in combinatie met maatschappij- en 'democratieleer'.

Jongeren vragen erkenning

Het is een schande dat er zo bezuinigd wordt op het jongerenwerk. We moeten juist in deze tijd veel meer aandacht aan ze besteden, vooral aan jongeren in minder bedeelde wijken. Er wordt meer *over* dan *met* jongeren gesproken. Dat gesprek wakkert ook nog eens angstgevoelens aan. Generaliserende mediaberichtgeving is met name voor groepen migrantenjongeren stigmatiserend. Het lijkt er zo wel eens op dat Marokkaanse jongeren *en masse* radicaliseren en het islamisme aanhangen en dat *alle* Antilliaanse jongeren criminaliseren. Hetzelfde berichtgevingspatroon werkt het beeld in de hand dat 'witte' jongeren uit minder bedeelde klasse steeds rechts-extremischer worden.

De SP deelt dat beeld niet. Wij praten veel met jongeren uit diverse wijken. Daaruit blijkt dat ze allemaal vooral erkenning en meer mogelijkheden en kansen willen. Ze hebben beslist veel initiatieven, zoals op het gebied van sport, maar ze hebben er geen ruimte voor. Ze willen elkaar ontmoeten, maar ook hier is er een gebrek aan geschikte ruimte. Jongeren maken zich zeker zorgen om elkaar. Sommigen zijn bang dat vrienden radicaliseren omdat ze zich nergens meer welkom voelen. In de moskee worden ze dan met open armen ontvangen en beziggehouden. Jongeren willen echter dat eventuele subsidies niet meer gaan naar culturele activiteiten binnen moskeeen of religieuze organisaties, maar naar de jongeren *zelf*, via buurt- en clubhuizen. De SP wil dat buurt- en clubhuizen zich 's-avonds daadwerkelijk voor hen openstellen. Samen met de jongeren worden activiteiten georganiseerd, zoals sport en themabijeenkomsten. Door verschuiving van gelden naar welzijn, kunnen de bezuinigingen in deze wijken worden gecompenseerd.

De generatiekloof is groot bij groepen migrantenjongeren. Velen voelen zich Hagenaar terwijl hun ouders vaak nog teveel in het land van herkomst leven. De SP vindt dat een urgent probleem, want er is een

oververtegenwoordiging van bepaalde groepen jongeren als het gaat om schooluitval en crimineel gedrag. Voorkomen is socialer *en* goedkoper dan achteraf reageren op ongewenst gedrag. Een ander serieus probleem is dat jongeren vanwege de samenscholingsverboden niet meer in groepjes over straat kunnen lopen. Samen op de tram wachten bij Hollands Spoor is er niet meer bij. Samenscholingsverboden moeten tot een minimum beperkt worden en te allen tijde een tijdelijk karakter hebben.

Ouderen ontmoeten en activeren

Ook bij ouderen slaan dezelfde bezuinigingen toe als bij jongeren. Ook hier is gemeentelijke steun voor faciliteiten voor ontmoeting en contact de sleutel tot een oplossing. De vereenzaming van ouderen is een groot probleem. Toename van armoede is voor veel ouderen een andere kwelling. Op beide gebieden zou het welzijnswerk hun probleem kunnen verlichten. Accommodaties moeten meer opengesteld worden voor ouderen, die bovendien de invulling daarvan mede bepalen.

Ouderen moeten geholpen worden op financieel-administratief gebied, zoals met het invullen van formulieren. Veel ouderen lopen subsidies mis, omdat zij daar weinig of niets over weten. Ouderen zouden naar behoefte gebruik moeten kunnen maken van goedkope maaltijden, door ouderen geserveerd. Projecten waarbij jongeren ouderen leren om bijvoorbeeld met de computer om te gaan verdienen meer steun van de gemeente.

Gezondheid voor rijk en arm

Over de gezondheid van de Haagse burgers is veel uit onderzoek bekend. Ook hier blijkt de tweedeling een rol te spelen. Rijke mensen leven langer en zijn gezonder dan arme mensen. We weten dat al jaren. Desondanks doen we hier veel te weinig aan. De segregatie wordt alleen maar instandgehouden. Ook de luchtvervuiling in Den Haag heeft grote invloed op de gezondheid van onze inwoners. Toch worden er tot op heden veel te weinig maatregelen genomen om auto's uit de stad te weren.

Toename van armoede en, mede daardoor, van dak- en thuislozen en de toename van geïlligiseerden leidt tot een slechtere toegang tot gezondheidszorg voor steeds grotere delen van de bevolking. De tweedeling in de zorg moet een halt toegeroepen worden.

Ook vluchtelingen die nog in procedure zijn en deze -legaal- afwachten in Nederland maar geen recht hebben op opvang, hebben een veel te beperkte toegang tot gezondheidszorg. Zij wachten al jaren, zijn vaak psychisch getraumatiseerd, hebben lichamelijke klachten en zijn volkomen afhankelijk van goodwill. Binnen deze gezinnen groeien kinderen op in een onmenselijke situatie. De SP vindt dat de gemeente deze mensen fatsoenlijk moet opvangen totdat er een daadwerkelijke oplossing komt van het rijk. Het bedrag voor deze noodopvang moet omhoog en de criteria om in aanmerking te komen moeten soepeler. Zolang er een gerechtelijke procedure loopt, moet er opvang mogelijk zijn. Ook mensen die terugwillen maar (nog) niet kunnen in verband met de papieren moeten opgevangen kunnen worden. De gemeente blijft deze onmenselijke situaties bij het rijk aankaarten.

Consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg en schoolartsen

Voorkomen van gezondheidsproblemen, vroege signalering van problemen op alle gebieden en de ontwikkelingen van kinderen zijn belangrijke doelen van voorzieningen als consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg en schoolartsen. Hierop mag niet bezuinigd worden.

Uitbreiding van kennis over kindermishandeling en vooral over hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling moet hoog in het vaandel staan. Afwachten en wegstijven mag geen optie zijn. Voornoemde voorzieningen moeten het *kind* voorop stellen en niet de ouders. Daarbij geldt dat kindermishandeling vaak ontstaat uit onmacht en dat veel ouders graag hulp willen ontvangen. Veranderingen binnen gezinnen zijn dan mogelijk, waardoor uithuisplaatsingen kunnen worden voorkomen. Het wetsvoorstel over een verbod op het slaan van kinderen geeft iedereen duidelijkheid.

Den Haag heeft een relatief grote groep vluchtelingen uit gebieden waar vrouwenbesnijdenis gebruikelijk is. Deze zeer ernstige vorm van onherstelbare verminking moet met alle mogelijke middelen gestopt worden, zowel vanwege de ernstige aantasting van de rechten van vrouwen uit deze bevolkingsgroepen, in het bijzonder hun seksuele rechten en het recht op lichamelijke integriteit, als vanwege hun emancipatie.

Vrouwenopvang, veiligheid voorop

Dankzij een initiatief van de SP is er in 2004 uitbreiding van de vrouwenopvang gekomen. Toch vinden wij de vrouwenopvang nog onvoldoende. Als vrouwen in een gevaarlijke situatie zitten en daaruit willen ontsnappen moet dit direct mogelijk zijn. In Den Haag worden vrouwen opgevangen uit andere regio's en Haagse vrouwen worden juist weer buiten Den Haag of Zuid-Holland opgevangen. Dit is om de veiligheid voor die vrouwen *en* de opvanghuizen te vergroten.

Den Haag moet het initiatief nemen om opvang te realiseren voor meisjes die uit angst voor eerwraak weglopen. Ook hierbij geldt dat dit vooral op nationaal niveau gecoördineerd moet worden in verband met hun veiligheid. Gemeenteambtenaren Burgerzaken moeten er bewust van worden gemaakt dat juist de adressen van deze meisjes en vrouwen geheim horen te blijven voor degenen die hen achtervolgen.

Alle vrouwen in Den Haag worden actief door de gemeente geïnformeerd over vrouwenrechten en over de opvangmogelijkheden. Nieuwe inwonsters worden daar bij hun inschrijving over geïnformeerd. De vaak jonge vrouwen die in Den Haag komen wonen als gezinsvormers uit gebieden waar vrouwen onderdrukt worden, krijgen extra informatie over vrouwenrechten en opvangmogelijkheden. In eerste instantie in hun eigen taal als zij het Nederlands *nog* onvoldoende beheersen.

Verslaving en zorg voor prostituees

De SP beschouwt verslaving en prostitutie als kwesties van volksgezondheid. Onder andere omdat wij een toename van gezondheidsproblemen na de sluiting van de tippelzone voorzien. Het is naïef te denken dat met deze sluiting de straatprostitutie verdwijnt. Natuurlijk is de SP zich bewust van de onmenselijke situaties van een deel van de straatprostituees, maar door structureel laagdrempelige hulp aan te bieden bereiken we meer dan met verbieden.

Den Haag moet, eventueel samen met andere steden, aan het rijk duidelijk maken dat sommige verslaafden verslaafd zullen blijven. Stabilisering van hun situatie vermindert hun gezondheidsklachten. Naast medische verstreking van heroïne moet er onderzocht worden of ook andere drugs medisch verstrekt kunnen worden. Veel verslaafden zijn *multi-gebruikers*; dat wil zeggen dat zij verschillende drugs naast elkaar gebruiken.

De 24-uursopvang voor dak- en thuisloze verslaafden, waaronder veel straatprostituees, moet worden uitgebreid over de *hele* stad. Niet alleen de centrumwijken, maar *alle* stadsdelen moeten een opvang hebben. De verslaafden krijgen contracten om omgevingsoverlast te voorkomen. Hier wordt streng op toegezien. Verslaafden mogen *binnen* de opvang drugs gebruiken. In de gebouwen wordt daar rekening mee gehouden door extra ventilatievoorzieningen.

Er komt dag en nacht begeleiding. De gemeente heeft de regie over deze aanpak, niet de hulpverlening. Daar waar opvangruimtes komen zal de gemeente de buurt voorlichten, samen met andere betrokkenen. Door deze aanpak verwachten wij minder criminaliteit, minder overlast. Hierop kan dan bezuinigd worden. Dit geld wordt verschoven naar de opvang.

Psychiatrische zorg

Te vaak worden psychiatrische patiënten ontslagen uit ziekenhuizen zonder enige nazorg en/of een dak boven hun hoofd. Psychiatrisch zieke mensen op straat rond laten zwerven is voor een beschaafde samenleving ontoelaatbaar. De gemeente moet met *Parnassia* afspreken dat dit niet meer voorkomt. Er moet daarnaast meer opvang komen voor deze doelgroep in de stad. *Begeleid wonen* wordt uitgebreid. De overlast voor anderen wordt door dit voorstel verminderd en geld voor overlastbestrijding komt hierdoor vrij om te investeren in opvang.

Gezondheid van ouderen

Met het ouder worden nemen gezondheidsklachten doorgaans toe. Den Haag was al een stad met relatief veel ouderen en vergrijsd net als de rest van Nederland verder. De GGD houdt door middel van epidemiologisch onderzoek de gezondheid van ouderen in de gaten. De gemeente neemt maatregelen om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig en gezond te houden, bijvoorbeeld door ze bij te staan met invullen van aanvragen voor hulpmiddelen zoals een scootmobiel. Om vereenzaming van ouderen te bestrijden bevordert de gemeente, indien hier voldoende behoefte aan is, de uitbreiding van het groepswonen.

Sport voor iedereen

De SP wil meer geld voor 'breedtesport', sport voor iedereen, amateursport. Geen miljoenen voor topsport, maar voor sportclubs die werken met vrijwilligers. Er wordt héél veel geld gestoken in de bouw van een nieuw ADO-stadion, terwijl amateursportclubs amper het hoofd boven water kunnen houden. Zo mogelijk moet de bouw van het ADO-stadion gestopt worden. Met wat aanpassingen kan ADO in het Zuiderpark blijven spelen. De SP staat echter wel achter de bouw van een vijftigmeterbad. Na de sloop van openluchtwembad Zuiderpark mist Den Haag een dergelijke voorziening.

Sportclubs moeten een afspiegeling zijn van de samenleving. Gemengde sportverenigingen hebben daarom de voorkeur boven sportverenigingen met een mono-etnische achtergrond. Amateursportclubs hebben voldoende vrijwilligers nodig om te overleven. De SP vindt dat de gemeente nieuwe Hagenaars hier voorlichting over zou moeten geven. Nu komt het te vaak voor dat kinderen de hele zaterdag bij een sportclub gedropt worden, zonder bijdrage van ouders of verzorgers. Wij vinden dat dat zo niet kan: die ouders moeten bij de sportclub betrokken worden.

Er moet meer worden toegezien op het gedrag van sporters *en* supporters. Sportclubs waar gedragsproblemen bestaan worden direct door de gemeente aangesproken. Indien er niets aan het probleem verandert worden maatregelen getroffen; bijvoorbeeld in de vorm van intrekking van vergunningen en/of subsidie.

De behoefte aan en beschikbaarheid van sportruimte komen maar moeizaam samen. Sportvelden en gymzalen bij scholen en in buurthuizen zijn vaak niet bezet. Dit, terwijl de SP van jongeren hoort dat zij nergens terecht kunnen om te sporten. Wij vinden dat de gemeente de regie in handen moet nemen om dit probleem op te lossen.

De gemeente beschouwt skaten te vaak als een vorm van overlast. De SP wil skaters de ruimte geven, zonder dat andere gebruikers van de openbare ruimte daardoor in het gedrang hoeven te komen. Het stadhuisplein wordt zodanig gerenoveerd dat skaters er kunnen blijven skaten zonder dat zij per ongeluk vernielingen aanrichtingen. Met kleine aanpassingen is dat mogelijk.

Het aantal vakleerkrachten gymnastiek voor de basisscholen wordt zodanig uitgebreid dat elk kind elke dag kan gymmen. Omdat basisschoolleraars niet meer worden opgeleid tot gymleraar mogen zij geen gymles meer geven en zijn vakleerkrachten dus een noodzaak op scholen om kinderen voldoende te laten bewegen. Zeker nu blijkt dat kinderen steeds dikker worden vindt de SP dit een belangrijk aandachtspunt. De SP houdt vast aan zwemles op de basisscholen. Geen leerling mag de basisschool verlaten zonder zwemdiploma.

RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN

Al jaren ligt Den Haag erbij als één grote bouwput. De agenda van de gemeenteraad werd vaak gedicteerd door massale sloopplannen in wijken waar juist betaalbare woningen staan zoals bijvoorbeeld Den Haag zuidwest, door prestigeobjecten zoals het Spuigat (de tramtunnel) en het plan Wijnhavenkwartier, waaronder Zwarte Madonna en het Strijkijzer en door het opstellen van wijkplannen. De voorraad betaalbare huurwoningen komt zo steeds meer onder druk te staan.

Slopen versus goedkoop wonen

Als er niets verandert zal de stad er naast de al genoemde bouwputten de komende vier jaar meer braakliggende, modderige grasvelden bijkrijgen. Er is en wordt al veel gesloopt en er liggen plannen voor nog meer sloop, zoals bijvoorbeeld 8.000 betaalbare woningen in zuidwest en in omliggende wijken misschien zelfs nog eens 8.000 woningen!

Door de stagnerende economie en door onrealistische plannen van woningcorporaties, is er inmiddels veel kaalslag en wordt er bedroevend weinig teruggebouwd. Veel grote bouwplannen lopen inmiddels jaren vertraging op. Hierdoor is er een schreeuwend tekort aan betaalbare woningen en staat de leefbaarheid onder druk.

Onze stad heeft in de afgelopen jaren een beleid gekend dat meer tegemoetkwam aan de behoeften van ontwikkelaars, dan aan die van haar inwoners. Dat moet veranderen. Reeds gemaakte nieuwbouwplannen worden opnieuw bezien. Veel plannen zijn te snel gemaakt terwijl de economie al aan het teruglopen was. Veel bouwplannen hebben een te grote hoeveelheid aan zeer luxe huur- en koopwoningen. En veel plannen binnen onze stad beconcurreren elkaar bovendien. Al die plannen zullen opnieuw integraal bezien moeten worden en er moet beter worden onderzocht wat de uitwerking is op met name de voorraad betaalbare huurwoningen.

Het maken van wijkplannen gebeurt voortaan in samenspraak met de zittende bewoners. Hieraan voorafgaand wordt een wijk goed geïnformeerd. Inwoners krijgen een gerichte uitnodiging. Plannen dienen breed gedragen te worden en niet al panklaar plots uit de koker van de gemeente te komen. De gemeente maakt afspraken met een representatieve afvaardiging van de wijkbewoners en niet langer met een enkele 'wijkburgemeester' of een door de corporaties aangewezen persoon.

Alleen slechte complexen slopen

Er dient nauwkeurig naar sloopplannen gekeken te worden. Een geldige reden voor sloop is voortaan in principe slechts dat een complex bouwkundig in een slechte staat is. Eenzijdige woningbouw mag geen excuus zijn voor sloop. Alvorens sloop te overwegen, wordt eerst bezien of grootschalige renovatie een reële optie is. Dit is niet alleen kostenbesparend, maar ook milieuvriendelijk. Bovendien behouden wijken hierdoor hun unieke karakter, denk hierbij bijvoorbeeld aan het opknappen van de Dibbetsstraat. Karakteristieke en architectonisch waardevolle panden dienen zoveel mogelijk opgeknapt en in stand gehouden te worden.

Bij grootschalige renovatie worden woningen geschikt gemaakt voor tenminste dertig jaar. Als aandachtspunt wordt vooral ook ingezet op isolatie van woningen om het woongenot te verhogen en kosten te besparen. Corporaties worden eerder aangesproken op het ter hand nemen van achterstallig onderhoud. Het aanschrijvingsbeleid wordt eerder en dwingender toegepast. Hierover is in de gemeenteraad al een motie van de SP aangenomen. Achterstallig onderhoud is nog te vaak een voorwendsel om complexen te kunnen slopen. Het aanschrijvingsbeleid moet opnieuw een verantwoordelijkheid worden van de gemeente zelf en niet uit handen gegeven worden aan een organisatie met winstoogmerk als de NV Woningbeheer.

Voordat kan worden overgegaan tot sloop van een complex dient zeventig procent van de zittende bewoners daar zijn goedkeuring aan te geven. Daarna wordt er samen met hen een sociaal plan opgesteld. Iedere corporatie wordt verplicht 'woonconsulenten' aan te stellen. Zij worden breed ingezet om maatwerk te leveren bij sloop en renovatie. Zij geven individuele begeleiding bij het vinden van een passende woning en houden de leefbaarheid van complexen in de gaten.

Betaalbare woningen erbij

Als verschillende corporaties wijkgerichte sloopplannen indienen worden deze integraal bekeken. Het mag niet meer gebeuren dat de ene corporatie een prima blok huizen sloopt, terwijl eenzelfde soort woningen van een andere corporatie en in slechtere staat blijft staan. Bij wijkgerichte sloopplannen worden de slechtste blokken het eerst aangepakt. De kernvoorraad betaalbare huurwoningen moet niet alleen in stand worden gehouden, maar ook uitgebreid. Bij nieuwbouwplannen wordt gestreefd naar 35 procent sociale woningbouw.

Hoogbouw wordt in principe toegestaan aan de randen aan de stad. Hierbij wordt gecompenseerd door forse openbare ruimte met voldoende groen en speelvoorzieningen en ondergrondse parkeervoorzieningen. Bij hoogbouw in bestaande wijken wordt meer aandacht besteed aan de historische omgeving. Met te stevige hoogbouw in het centrum wordt uiterst terughoudend omgegaan. Plannen als die voor het Wijnhavenkwartier drukken een te groot stempel op de historische lijnen van de binnenstad.

Terug in je oude wijk

Gemaakte afspraken over garantiecomplexen worden in ere gehouden. Er wordt samen met de bewoners een onderhoudsplan vastgesteld en dit wordt door corporaties uitgevoerd. Zou dit worden nagelaten, dan krijgen corporaties minder medewerking bij nieuwe plannen of sloopplannen. Als bij sloop verhuisd moet worden, wordt bij toewijzing van nieuwe woningen, gekeken naar het sociale netwerk van met name ouderen. Het gebeurt te vaak dat iemand in een vreemde wijk terechtkomt en daardoor de vertrouwde mantelzorg van een kind of buur kwijtraakt. Woonconsulenten dienen hiervoor oplossingen aan te dragen. Terugkeer in de wijk moet gegarandeerd zijn voor hen die dat willen. Hiertoe worden bij grootschalige projecten wisselwoningen beschikbaar gesteld, zodat mensen niet hun wijk uit hoeven, ook niet voor een korte periode. Bij de toewijzing van woningen worden toekomstige bewoners gescreend op hun woonverleden. Hierbij wordt ook gekeken naar de al zittende bewoners. Door gerichte inplaatsing kunnen problemen veelal voorkomen worden.

Er moet een actief beleid komen om welwillende ouderen die nu in te grote woningen zitten te stimuleren kleiner te gaan wonen. Er wordt in samenwerking met eerder genoemde woonconsulent, gezocht naar een passende woning in de buurt zodat het sociale netwerk in stand kan blijven. Hierbij wordt maatwerk geleverd en wordt doorstroming bevorderd. Er worden meer plannen ontwikkeld om betaalbare huizen te bouwen in duurdere wijken.

Buiten kunnen spelen

Bij nieuwbouwplannen wordt er voor verschillende groepen gebouwd; hierbij is meer aandacht nodig voor starters, studenten, gehandicapten en ouderen. Nieuwbouwwoningen voor ouderen en gehandicapten worden zoveel mogelijk bij winkel- en zorgcentra gebouwd. Het beperkte aantal woningen voor mindervaliden dient te worden uitgebreid en behouden te blijven voor de doelgroep: ieder nieuwbouwcomplex, ook ouderenwoningen, krijgt tenminste twee liften. Er worden meer levensloopbestendige woningen gebouwd en er komt meer ruimte voor broedplaatsen en alternatieve woonvormen.

Bij grootschalige plannen wordt rekening gehouden met de reservering van tenminste drie procent van de grond voor kinderspeelruimte. Parkeren gebeurt na nieuwbouw zoveel mogelijk ondergronds. Indien niet haalbaar, worden zogenaamde parkeerveldjes gecreëerd. Hierdoor ontstaan autovrije straten en dat bevordert buiten spelen en recreëren. Hierdoor neemt de sociale controle op een prettige manier toe en dit bevordert weer de leefbaarheid.

Corporaties die overlast aanpakken

Corporaties moeten actiever worden om illegale bewoning, overbewoning en overlast eerder aan te pakken. Dat geldt ook voor de preventie van huisuitzettingen door huurschuld. Hierbij wordt actief gezocht naar oplossingen. Corporaties dienen uiterst terughoudend te zijn met het verkopen van betaalbare huurwoningen. Indien toch verkocht wordt, dan moeten ze zeker vijftien jaar onderhoudsvrij zijn.

Foute bedrijven op zwarte lijst

De NV Woningbeheer is een moloch gebleken. Opgericht om tot een betaalbare oplossing te komen voor het achterstallig onderhoud aan de particuliere woningvoorraad, is de NV verworden tot een machine voor het rondpompen van geld en het bevoorrechten van enkele directeurs, van aannemers, ontwikkelaars en makelaars. De stad is door mismanagement miljoenen misgelopen. Er dient alsnog een onderzoek te komen naar de werkwijze van Woningbeheer om er lering uit te kunnen trekken. Oneigenlijk verkregen geld en goederen worden waar mogelijk teruggehaald. Verantwoordelijken worden meer dan in het verleden gebeurd is aangesproken. Er komt een zwarte lijst van ontwikkelaars, particuliere grootverhuurders, aannemers enzovoorts die zich schuldig maken aan het bouwen, verbouwen, splitsen, samenvoegen en slopen zonder de benodigde vergunningen. Zij die voorkomen op de lijst zullen worden bestraft, bijvoorbeeld door ze uit te sluiten bij opdrachten. Ook zullen hun activiteiten frequent worden gecontroleerd.

Bij de aanvraag van een samenvoegings- of een splitsingsvergunning worden direct omwonenden per brief geïnformeerd. Ook worden zulke aanvragen gepubliceerd in Stadskrant en Posthoorn. Om illegale splitsing en samenvoeging te voorkomen volgt er een publieksactie. Er komt een rechtvaardiger systeem van particuliere woningverbetering. Een instituut als NV Woningbeheer dat zowel aanschrijft, subsidie verstrekt als uitvoerend werk controleert dient ontmanteld te worden. In het verleden is het bedrijf willekeurig, duur, dwingend en ondeskundig gebleken. Voor eigenaren die vanwege onderhoud, in de financiële problemen dreigen te komen moet een realistisch beleid voor particuliere woningverbetering komen. Vooral jonge starters en noodkopers blijken niet in staat de onderhoudskosten te betalen.

Scheveningen haven

Als het Norfolk-terrein vrijkomt moet daaraan een nieuwe invulling gegeven worden. In sommige plannen wordt er voor gepleit de visserij te verplaatsen naar het vrijkomende deel, de *Derde Haven*, omdat de plaats waar nu de visserij is gevestigd geschikter zou zijn voor grootschalige nieuwbouw met een toeristische of soortgelijke bestemming. De SP vraagt zich af of de Derde Haven wel geschikt is voor visserij en of een dergelijke investering in die sector nog rendabel kan zijn. Wij kiezen er daarom voor de visserij te laten blijven waar die nu is en het Norfolk-terrein zelf, als dat inderdaad vrijkomt, een nieuwe bestemming te geven. Die bestemming zou drieledig moeten zijn: in het zuidelijke deel zien wij ruimte voor een multifunctioneel gezondheidscentrum, in het midden voor gemengde woningbouw (koop en sociale huur) en in het noorden voor arbeidsintensieve havengebonden bedrijvigheid. De SP vindt het van groot belang om de bedrijven de ruimte te geven om meer arbeidsplaatsen voor met name lager opgeleiden te scheppen, ook in dit deel van de stad. Om het gebied beter te ontsluiten zou, indien mogelijk, tramlijn 12 doorgetrokken moeten worden.

Eerlijke erfpacht

Het erfpachtsysteem wordt wat ons betreft herzien. Op dit moment is de financiële last van een erfpachter hoger dan die van een grondeigenaar. Wie in de toekomst eeuwigdurend afkoopt wordt tevens juridisch eigenaar van de grond, tegen een reële prijs. Zij die de canon wensen te blijven betalen worden hiertoe in de gelegenheid gesteld. De huidige methodiek in de instructie voor de gemeentelijke taxateurs is niet juist en dient aangepast te worden. Voor de vrije verkoopwaarde is de gemeentelijke taxatie voor woz een duidelijk en objectief gegeven. Deze waarde dient als uitgangspunt voor het nieuw te bepalen erfpachtbeleid.

Er komt een onafhankelijke bemiddelingscommissie voor geschillen tussen burgers en gemeente over bouwaspecten, grondaan- en -verkoop, vergunningverstrekking et cetera. Om juridisering zoveel mogelijk te voorkomen hebben hierin ook burgers zitting. Veel inwoners zien de huidige adviescommissie beroep en bezwaar als verlengstuk van de gemeente.

MILIEU EN GROEN

De aandacht voor lucht, groen, water, bodem en energie mag niet versloffen. Het zelfde geldt voor geluid, trilling, straling, opwarming et cetera. We mogen onszelf, stadgenoten noch volgende generaties opzadelen met problemen die we geneigd zijn voor ons uit te schuiven. Duurzaamheid hoort de maatstaf te zijn van het gemeentelijke handelen. De gemeente moet burgers en bedrijven tot voorbeeld zijn. Milieu is geen apart vakgebied, duurzaamheid vraagt er juist om dat dit belang wordt meegenomen in de ruimtelijke ordening, bij bouwen en bij mobiliteit.

Lucht om in te leven

We ontkennen het liever, maar per jaar gaan naar schatting achthonderd Hagenaars eerder dood door luchtvervuiling. De auto is onze grootste vervuiler. In mindere mate zijn dat industrie en scheepvaart. Luchtverontreiniging trekt zich van gemeentegrenzen niets aan. De Europese norm voor fijn stof in de lucht wordt overschreden op ruim *dertig* plekken in de stad. De Veerkades behoren op dat punt tot de beruchtste plekken van heel Nederland. In plaats van harde maatregelen komt er alleen steeds meer onderzoek. Inzet zal moeten zijn het terugdringen van vervuilende factoren; dus straten afsluiten, snelheid verlagen, niet bouwen langs (snel)wegen, roetfilters verplicht stellen en het openbaar vervoer en de fiets stimuleren. Ook hier kan de gemeente haar inkoopkracht gebruiken: bij nieuwe contracten kan zij het gebruik van schonere voertuigen tot standaard verheffen. Denk aan stadsbussen, dienstauto's, vuilniswagens, zwaailichtvoertuigen en aan contracten met bijvoorbeeld distributiebeprijven.

Er zijn meer flexibele meetstations nodig om snel te kunnen handelen bij vervuilende situaties. Bijvoorbeeld bij files tijdens evenementen zoals het vuurwerkfestival in Scheveningen. Via duidelijke bewegwijzering, snelheidsremmende maatregelen en regelbare stoplichten is het verkeer te beïnvloeden. Hierdoor worden files voorkomen en daalt de uitstoot van schadelijke gassen.

Groen tussen de stenen

Mensen hebben behoefte aan rustplekken en natuur. Om de dagelijkse hectiek even te doorbreken moeten er in de gehele stad groene plekken zijn. Ecologische groenzones moeten worden uitgebreid. Bij kapvergunningen moeten er elders nieuwe bomen worden geplant om per saldo het groen ten minste op niveau te houden. De SP wil bewonersinitiatieven steunen als zij hun wijk groener willen maken. We zijn tegen het bouwen in groengebieden. Plannen tot herstructurering van parken als Clingendael, Reigersbergen en Zuiderpark moeten zeer zorgvuldig beoordeeld worden. Het is zonde om gezonde bomenrijen te kappen voor het realiseren van een zichtlijn. Het verzet hiertegen van bewoners en belangenverenigingen moet serieus genomen worden. Het rammelen met een volle geldbuidel (zoals gebeurde bij het automobielmuseum) mag nimmer van invloed zijn op het verminderen van de groene ruimte. De openbare ruimte en het groen in arme en rijke wijken moet een gelijkwaardig onderhoudsbeeld opleveren. Waar de bevolkingsdichtheid groot is, is dus extra inzet vereist. Als hiervoor extra personeel nodig is, moeten dat reguliere banen worden.

Haagse bodem en water

De Haagse bodem is op 22.000 plekken vervuild: ruim 10.000 ernstige plekken moeten voor 2030 gesaneerd zijn. Dit kan plaatsvinden bij planontwikkeling, door saneringen door derden te stimuleren en door saneringen door bedrijven en door de gemeente zelf. Wij vinden dat het tempo waarin gesaneerd wordt nog onvoldoende is en dat extra inzet is vereist.

Den Haag heeft grote problemen met de waterhuishouding. In verschillende wijken staat het grondwater erg hoog en er is bij regenval onvoldoende opslagcapaciteit. Daar moet de gemeente in overleg met provincie, hoogheemraadschap en buurgemeenten wat aan doen. Dat nog steeds niet elke Hagenaar is aangesloten op een rioleringsstelsel kan leiden tot onhygiënische en onverantwoorde situaties: hier moet snel een eind aan komen. Rioleringsstelsels moeten in gestaag tempo worden vervangen. Waar mogelijk moet er een gescheiden systeem voor regenwater komen bij bestaande bebouwing. Bij nieuwbouw wordt het een vereiste. Overstort van riool- en regenwater in de Noordzee moet worden voorkomen. Dit kan door het creëren van extra opslagcapaciteit voor regenwater, bijvoorbeeld door uitbreiding van sloten in onder andere zuidwest. Bij bouwprojecten moet een waterplan opgesteld worden. Als omwonenden vervolgens last krijgen van veranderende waterstanden, bijvoorbeeld natte kelders, dan mag de projectontwikkelaar de kosten niet op hen afwentelen. Voorlichting over 'water' moet meer aandacht krijgen. Wij denken aan een campagne voor burgers en bedrijven over verantwoord gebruik van water met boodschappen als *Laat de kraan niet doelloos lopen*, *Gebruik een besparende douchekop* en *Begiet je planten met water uit een regenton*.

Met het overdragen van de rioolrechten aan private partijen moet terughoudend worden omgegaan. Goede service en betaalbaarheid moeten gegarandeerd zijn. Als rioolonderhoud ook wordt 'vermarkt', vrezen wij een sluipende kostenstijging.

Lawaai, lichtvervuiling en energie

Steeds meer mensen klagen over lawaai. Zij storen zich aan het verkeer, aan gierende trams en aan harde muziek. Maatregelen hiertegen zijn het onderhoud van trams en rails, het gebruik van stil asfalt en bouwkundige aanpassingen. In de woonsfeer zullen controle en handhaving samen moeten gaan met overleg tussen bureaus. Bij bureauconflicten kan de wijkagent een taak hebben, eventueel ondersteund door andere professionals. Ook corporaties dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen. Bijvoorbeeld door inzet van de eerder genoemde woonconsulenten en door harder op te treden tegen notoire overlastveroorzakers.

Lichthinder door bijvoorbeeld reclame moet worden beheerst. Ook moet er kritisch gekeken worden naar onnodig verlichte kantoren en openbare ruimtes. Een campagne voor spaarlampen kan het energieverbruik onder de aandacht brengen van burgers en bedrijven. De gemeente hoort het voorbeeld te geven. Subsidies voor alternatieve opwekking en besparing van energie zoals warmtepompen, windmolens en zonnecollectoren moeten gestimuleerd worden. Aan nieuwbouwprojecten worden voorwaarden gesteld met betrekking tot energiebesparende bouw.

Afval dat over is

We houden steeds meer afval over. Het is ieders verantwoordelijkheid hoe wij er mee omgaan. Niet alleen fabrieken, ook winkeliers moeten we er op aanspreken minder verpakkingen aan te bieden. De gemeente moet voor goede inzamelvoorzieningen zorgen. De SP wil dat er makkelijk bereikbare ondergrondse afvalstations zijn voor papier, glas en kleding. Is er een bak vol, dan moet je dit kunnen aangeven bij een makkelijk bereikbaar meldpunt. Voor huishoudelijk afval zijn biobakken en vuilcontainers nodig zodat kleinbehuisden hier hun afval makkelijk en gescheiden kwijt kunnen. Het moet worden onderzocht of het technisch en financieel haalbaar is om afvalophaalwagens aan te passen om gft-bakken te kunnen reinigen.

Het aantal prullenbakken in de openbare ruimte wordt fors uitgebreid, net als de inzet van veegploegen en handhavers: we willen minder poep en zwerfvuil op de stoep. Niet-commerciële kringloopwinkels moet de gemeente zonodig ondersteunen, bijvoorbeeld door gratis of goedkope bedrijfsruimte ter beschikking te stellen.

De reclamebranche blijkt niet in staat zelf de hoeveelheid ongeadresseerde handelsreclame te doen verminderen. Zelfregulering werkt niet. Integendeel, zij bezorgt ons steeds meer ongewenst drukwerk en plastic, maar nieuwe brievenbusstickers bezorgt zij niet aan huis. De gemeente moet daarom samen met de Haagse milieu-organisaties zorgen voor de actieve promotie en distributie van een eigen 'Haagse' brievenbussticker.

Asbest, stille killer

Door de jarenlange incubatietijd is asbest sluipmoordenaar nummer één. Er zullen nog duizenden Nederlanders overlijden door ingeademde vezels. Nieuwe slachtoffers zijn niet uit te sluiten, want in veel gebouwen is asbest verwerkt. Het asbestprobleem vraagt ook in onze stad om een systematische inventarisatie en zorgvuldige sanering.

VERKEER EN VERVOER

Mee met het OV

Het openbaar vervoer is voor de SP niet alleen een alternatief voor de auto maar vervult ook een functie om sociale uitsluiting te voorkomen. Daarvoor is een fijnmazig netwerk van trams en schone buslijnen met de structuur van een spinnenweb noodzakelijk en moeten stations, haltes en voertuigen ook beter toegankelijk zijn voor mindervaliden en ouderen.

Randstadrail had niet onze voorkeur, maar nu deze er toch komt willen we meedenken over de consequenties. Het aantal haltes mag niet verder afnemen. Er moeten juist meer overstapmogelijkheden komen en de frequentie van het openbaar vervoer moet toenemen.

De mogelijkheden om openbaar vervoer goedkoper te maken, zoals een gratis centrumzone en een éénzonetarief voor de rest van de stad, moeten worden onderzocht. De marktwerking binnen het openbaar vervoer moet worden afgeremd. De SP vindt dat de overheid verantwoordelijk is voor een goed, veilig en toegankelijk openbaar vervoer. Vaste en geschoolde controleurs op alle tramlijnen vergroten het gevoel van veiligheid en zorgen voor reizigersservice *en* voor banen.

Minder automobiliteit

De randweg zou de belangrijkste toevoerweg van Den Haag moeten zijn. De centrumring voorziet in de bevoorrading en toegankelijkheid van het centrum. Doorgaand verkeer hoort hier niet thuis en moet dan ook worden geweerd. Het centrum moet autoluw worden: de P-route in het centrum wordt opgeheven. Het aantal parkeergarages wordt hier verminderd of komt beschikbaar voor binnenstadbewoners. Alleen als het onvermijdelijk is komt er in het centrum nog parkeergelegenheid bij, maar alleen op eigen terrein bij nieuwbouw, niet in de openbare ruimte. In het belang van leefbaarheid, veiligheid en milieu moet in alle straten in woonwijken, waar dat nog niet het geval is en die geen wijkontsluitende of hogere verkeersfunctie hebben, de maximumsnelheid 30 km per uur worden.

De SP is geen voorstander van het *Trekvliettrace*. Het is een megaproject dat zorgt voor meer verkeer en luchtverontreiniging en voor verstopping bij de Neherkade. Meer wegen leiden immers alleen maar tot meer verkeer. De SP wil het autoverkeer ontmoedigen en openbaar vervoer stimuleren. Transferia helpen het autoverkeer buiten de stad te houden, daarom zijn we voor meer van zulke overstapplaatsen bijvoorbeeld bij het Prins Clausplein, Binckhorst, Wateringen en Wassenaar. Hier vindt de automobilist goede aansluitingen op pendelbus en tram en mogelijkheden voor het huren en stallen van een fiets.

Wij pleiten voor meer afspraken met werkgevers over bedrijfsvervoersplannen. Zeker in Den Haag met zijn ministeries beschikt de overheid, omdat zij zelf werkgever is, over meer mogelijkheden om mensen de auto uit te krijgen. Bij vestiging van nieuwe bedrijven moeten hierover tevoren afspraken gemaakt worden. Met binnenstadswinkeliers is overleg nodig over de beste manier van bevoorrading.

Voorrang voor fietsers

Veilig en comfortabel door de stad kunnen fietsen is stimulerend voor burgers en bezoekers, maar het aantal fietspaden is wat de SP betreft de laatste jaren onvoldoende toegenomen. Bij herinrichting van straten moeten waar mogelijk aparte fietspaden komen. Fietsroutes en -omleidingen moeten duidelijk bewegwijzerd zijn. Het onderhoud ervan en het oplossen van verkeersonveilige situaties vragen extra aandacht. Linksafslaan is voor fietsers op de meeste kruispunten levensgevaarlijk. Wij pleiten daarom voor vaker voorrang voor fietsers en een andere afstelling van stoplichten, bijvoorbeeld gelijktijdig groen voor fietsers uit alle richtingen, afzonderlijk van het overige verkeer.

Er moeten meer fietsbeugels en veilige en goedkope fietsenstallingen bijkomen. In oude wijken zal gekeken moeten worden naar nieuwe kleinschalige stallingsmogelijkheden; bijvoorbeeld door op de plaats van een parkeerplek een fietsenbox voor vijf tot tien fietsen te plaatsen. De boetes voor het zogenaamd verkeerd plaatsen van fietsen, moeten worden afgeschaft.

Vrijuit te voet

Trottoirs en voetpaden moeten goed worden onderhouden en vrij van obstakels en poep zijn. Omdat steeds meer mensen gebruik maken van een rollator of scootmobiel zijn er bij oversteekplaatsen meer verlaagde stoepranden nodig. Voetgangersverkeerslichten moeten worden voorzien van een rateltikker voor visueel gehandicapten. Bij klachten over voet- en fietspaden is een snel herstel geboden. Het aantal 30-kilometerzones moet worden uitgebreid. Speciaal bij scholen en in woonwijken is het van belang dat vrachtverkeer wordt geweerd en dat langzaam verkeer voorrang krijgt.

VEILIGHEID

Gevoel van onveiligheid en werkelijke onveiligheid komen vaak niet overeen. Veel ouderen voelen zich onveilig op straat, maar mannelijke jongeren zijn vaker daadwerkelijk slachtoffer. Dak- en thuisloze verslaafden bezorgen sommige mensen een onveilig gevoel. En dat, terwijl juist deze sociaal zwakkeren vaak zelf in onveilige situaties verkeren. De problemen van *al deze groepen* vragen om een serieuze reactie van de gemeente. De SP vindt dat wij de plicht hebben om zwakkeren te steunen. Kinderen horen bijvoorbeeld in een veilige omgeving op te kunnen groeien. Dat wil zeggen dat zij zich beschermd weten door opvoeders, leraren en bijvoorbeeld sportverenigingen. En veel alleenstaande ouderen bevinden zich in een afhankelijke situatie. Hulp voor hen moet gewaarborgd worden, bijvoorbeeld door gratis alarm- en oproepsystemen.

De SP ontkent niet dat er een terreurdreiging is. Maar we doen liever wat aan de oorzaken dan te blijven steken in controlemaatregelen zoals de ID-plicht. Een beetje terrorist zorgt toch wel voor een valse legitimatie. De SP zal er op letten dat de gemeente geen antiterreurmaatregelen neemt die strijdig zijn met de wet en met internationale verdragen.

Veilig op straat

De SP vindt dat de wijkagent een belangrijke rol moet hebben als aanspreekpunt voor bewoners, bijvoorbeeld als bemiddelaar. Wij willen het aantal wijkagenten daarom uitbreiden.

Elke aangifte hoort serieus in behandeling te worden genomen. De 24-uurs toegankelijkheid van wijkbureaus moet gegarandeerd zijn. Een woninginbraak of mishandeling kan bij mensen tot psychische schade leiden en het gevoel van onveiligheid versterken. Slachtofferhulp verricht goed werk en verdient steun.

De toename van beveiligingscamera's en particuliere beveiligingstaken dient een halt te worden toegeroepen. Beveiligingscamera's zijn een middel, geen doel, zij worden alleen opgehangen in combinatie met andere maatregelen, dus een goed horecabeleid, betere controle en handhaving en overleg met de omwonenden. Camera's worden ook ingezet om mensen een gevoel van veiligheid te geven. Dit is misleidend, tenzij er mensen achter zitten die alert reageren bij een incident. Het veiligheidsgevoel zal groter zijn bij regulier toezicht op straat en bij buurtagenten die aanspreekbaar zijn.

Veiligheid, niet alleen voor rijken

De maatschappelijke tweedeling versterkt de trend dat diegenen die het kunnen betalen zich meer veiligheid kunnen veroorloven door het inschakelen van particuliere beveiligers dan mensen met minder geld. Deze trend moet dan ook gestopt worden. Het optreden door ordehandhavers moet tenminste onder publieke controle blijven staan. Veiligheid hoort geen commercieel product te zijn en mag geen privilege zijn of worden van de rijken. Het toezicht in de publieke ruimte moet in handen blijven van toezichthouders van de overheid. Burgerwachten zoals nachtpreventie horen onder verantwoordelijkheid van de gemeente te staan. De SP vindt dat de politie primair verantwoordelijk is voor de veiligheid in de openbare ruimte, de tijd van wegstijven is voorbij. We zijn samen verantwoordelijk voor onze leefomgeving. De SP vindt dat we elkaar hierop moeten aanspreken.

De SP vindt dat er fors ingezet moet worden op criminaliteitspreventie. Bestrijding van tweedeling en armoede, garanderen van effectieve sociale zekerheid, goede huisvesting en welzijnsvoorzieningen, maar ook de hulpverlening via de jeugdzorg, reclassering, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg en crisisopvang helpen bij het tegengaan van criminaliteit. Meer saamhorigheid en verantwoordelijkheidsgevoel van bewoners dragen ook bij aan het voorkomen van criminaliteit. We moeten elkaar kunnen aanspreken op gedrag.

Gevaarlijke plekken...

De stadsdeelcoördinatoren hebben met de politie gebieden aangewezen, waar bijzonder veel overlast voorkomt of die bijzonder onveilig zijn, de zogenaamde *hotspots*. Het aanwijzen ervan vindt de SP geen goede zaak. Overlast moet door handhaving worden bestreden. Een taakverschuiving van het 'bureau' naar de 'straat' moet extra politie-inzet opleveren.

Vaak zijn het jongeren die overlast veroorzaken. Samen met hen moet naar een oplossing gezocht worden. Te vaak hoort de SP dat de jongeren nergens terecht kunnen. Meer buurt- en clubhuizen en meer jongerenwerkers dragen bij aan echte oplossingen. Het opjagen van hangjongeren zorgt alleen maar voor verplaatsing van hotspots.

Bedrijven met een groot veiligheidsrisico voor woonwijken moeten verplaatst worden. De risicokaart van de provincie geeft aan waar gevaarlijke situaties kunnen optreden. Deze kaart moet breed onder de bevolking bekend worden gemaakt.

Rampenbestrijding

Rampenplannen moeten frequent geactualiseerd worden. Oefeningen houden is een harde noodzaak. Ook de 112-meldkamers moeten hieraan deelnemen. Voor de invoering van C2000, het rampencommunicatiesysteem van de overheid, moeten de ontvangstproblemen op plekken zoals in de tramtunnel opgelost zijn. Ook de Haagse vrijwillige reddingsbrigade moet over het nieuwe systeem kunnen beschikken.

Extreem hoge kantoor- en woontorens schieten als paddestoelen uit de Haagse grond. Calamiteiten in deze gebouwen kunnen voor een groot gebied eromheen consequenties hebben. Hiervoor dienen in overleg met de omwonenden plannen te worden ontwikkeld.

Veilig achter de duinen

De zeespiegel stijgt. Doen we niks, dan kan half Nederland onder water komen te staan. Onder andere Ter Heyde en Scheveningen vormen zwakke plekken. Kustversterking zal nodig zijn. De verantwoordelijkheid ligt weliswaar bij rijk, provincie en hoogheemraadschap, maar de gemeente moet een belangrijke rol claimen in de discussie over de kustversterking omdat deze grote gevolgen voor Den Haag kan hebben.

DEMOCRATIE EN BESTUUR

Besluiten met argumenten

Er wordt veel gesproken over de kloof tussen burger en bestuur. En niet ten onrechte. 'De politiek doet maar wat zij zelf wil' is een veelgehoorde klacht. Een klacht die wordt versterkt als college of raad beslissingen nemen die op straat niet zijn uit te leggen. Soms lijken politiek gewin of het voorkomen van gezichtverlies belangrijker dan de dingen te doen die goed zijn voor de stad.

Er zullen tijdens de collegeonderhandelingen minder zaken dichtgetimmerd of uitgeruild moeten worden. Te vaak is het nu zo dat afspraken tussen grote politieke partijen zo wurgend zijn, dat er niet meer besloten wordt op basis van rede en argumenten, maar van eerder gemaakte bindende afspraken. De voorgenomen sloop van de Zwarte Madonna is hiervan een voorbeeld. Alleen voor de show wordt er dan nog wat twijfel geëtaled, ofschoon de uitslag in de wandelgangen al lang vast staat. Een treffend voorbeeld hiervan is ook de discussie rond de gebruikersruimte aan het Van der Vennepark. Partijen moeten zich eens vaker realiseren dat de burger niet dom is!

Openheid en openbaarheid

Om dit gedrag te doorbreken en er voor te zorgen dat partijen erop aan te spreken zijn zullen de collegeafspraken openbaar gemaakt moeten worden. Verborgen agenda's die gedurende een raadsperiode aan het licht komen, kunnen dan aan de kaak gesteld worden. Drie keer fout is uit! Wat de SP betreft kunnen collegepartijen dan hun jas aantrekken en verdwijnen of op zijn minst de verantwoordelijk wethouder ontheffen uit zijn functie.

De collegevergaderingen zijn in principe openbaar, tenzij het gaat over bij wet bepaalde verplichtingen en over zaken als (grond-) transacties waarbij de financiële positie van de gemeente in het geding is. Iedere week wordt er aan het presidium (afgevaardigden vanuit de raad) een met redenen omkleed, lijstje voorgelegd welke onderwerpen niet anders dan in beslotenheid behandeld moeten worden. Het credo van het nieuwe college mag niet langer zijn: *we vertrouwen de burger niet, dus zoveel mogelijk geheim houden*. Notulen van besloten vergaderingen moeten zo snel mogelijk openbaar gemaakt worden.

Inspraak en overleg

Er moet meer ruimte zijn voor inspraak en overleg met de burger. Maar er moet wel echt geluisterd worden: inspraakprocedures mogen niet misbruikt worden om plannen door te drukken. Burgerinitiatieven zullen welwillender bezien moeten worden. Bij grote vraagstukken mag er best gebruik gemaakt worden van enquêtetekniken. Niet via een oproepje in een krant, maar door gericht aanschrijven en nabellen van de betrokkenen! Ook zullen burgers gerichter uitgenodigd moeten worden voor wijkinspraakavonden. Nu worden burgers vaak te laat geïnformeerd, met alle gevolgen van dien. Ook de manier waarop de gemeente de burger informeert, moet tegen het licht gehouden worden. Het valt toch niet uit te leggen dat de respons hoger is als een

politieke partij als de SP een wijkenquête houdt, is, dan wanneer de gemeente dit doet? Ook de jongerenraad moet opnieuw geactiveerd worden.

De gemeente heeft iedere week commissievergaderingen en éénmaal per drie weken een raadsvergadering. Vaak is de tribune vrijwel leeg. Bij grote onderwerpen, zoals bijvoorbeeld bij de discussie rond de verplaatsing van de Amerikaanse ambassade naar Clingendael, is de tribune ineens overvol. Toch is er nog steeds een beperkte inspreektijd tijdens de afrondende raadsvergadering van dertig minuten. Ongeacht het aantal sprekers... Wij stellen voor dat bij veel sprekers op te trekken naar maximaal één uur. De volksvertegenwoordigers zitten er voor het volk en dan mag er ook best weleens geluisterd worden!

Aandacht voor bewonersorganisaties

Bewonersorganisaties dienen niet de bepalende partij te zijn bij grootschalige herstructureringsprojecten. Zij hebben in principe de taak de bewoners te begeleiden en te faciliteren, zij moeten hiertoe wel in staat gesteld worden. Bewonersorganisaties zijn verenigingen (en geen stichtingen) waarvan automatisch alle bewoners uit het betreffende gebied lid zijn. Zij moeten jaarlijks directe bestuursverkiezingen organiseren en tenminste vier maal per jaar een wijkkrant uitgeven. Mocht een bewonersorganisatie geen democratische legitimatie hebben, dan verliest zij haar recht op subsidie. De stadsdeelcommissie kiest vervolgens uit haar midden een werkgroep, om een nieuwe bewonersorganisatie mogelijk te maken. Problemen van bewonersorganisaties met het college van B&W dienen in een commissievergadering besproken te worden. En niet zoals nu met een beperkte afvaardiging van zo'n organisatie in het achterkamertje van een (stadsdeel)wethouder.

Actieve informatieplicht

Gemeentelijke informatie dient zoveel mogelijk actief openbaar te worden gemaakt. Documenten moeten daartoe vaker te raadplegen zijn via internet, op stadsdeelkantoren, in wijkcentra en bij bewonersorganisaties en bibliotheken. Te bespreken stukken dienen vaker actief aan bewoners toegezonden te worden. Te vaak wordt de klacht gehoord dat mensen niet geïnformeerd zijn als er over iets wordt gesproken. Terwijl zij wel als belanghebbende bekend zijn.

Heldere informatie, tijdig antwoord

Er moet een duidelijke folder komen over het reilen en zeilen binnen raad en college. Hierin wordt bijvoorbeeld uitgelegd wat een raadsvoorstel is en hoe je bezwaar kunt maken. Hoe je kunt inspreken en hoe er meegepraat en meebesloten kan worden. Ook moet tevoren duidelijk uitgelegd worden wat het verschil is tussen een informatie- of voorlichtingsavond en een inspraakavond. Het moet volstrekt duidelijk zijn waarover een burger wanneer zijn inspraak kan doen. Er moet een makkelijk toegankelijke lijst zijn welke wethouder waar voor verantwoordelijk is. Te vaak belanden brieven van burgers op het verkeerde adres. Het moet duidelijk zijn aan wie je waarover een brief kunt schrijven.

Brieven en klachten van burgers dienen sneller en zorgvuldiger en binnen de gestelde termijn beantwoord te worden. De interne beantwoordingsprocedures bij de gemeente werken termijnoverschrijdingen in de hand. Als een burger te laat is met zijn bezwaar wordt het niet ontvankelijk verklaard, maar er volgt niet eens een excuus als B&W de wettelijke reactietermijn van bijvoorbeeld de Wet openbaarheid van bestuur overschrijden. De gemeente geeft de ombudsman het recht om gemeentelijke dossiers in te zien om -zo hij dit nodig oordeelt- na te gaan of informatieverzoeken van burgers wel volledig zijn gehonoreerd.

De Stadskrant en de Posthoorn dienen bij ieder Haags huishouden in de bus te kunnen komen. Milieubewuste burgers met een antireclamesticker wordt nu gemeente-informatie onthouden. Bij belangrijke besluiten dient de gemeente actiever te informeren. Voor blinden en slechtzienden dienen aangepaste informatiemiddelen beschikbaar te komen. Ook de gemeentelijke website dient toegankelijker te worden voor mensen met een visuele handicap, de landelijke SP-site (www.sp.nl) kan wat dat betreft als voorbeeld dienen. En tot slot dient er een onderzoek te komen naar de mate waarin inspraak werkelijk invloed heeft uitgeoefend op de besluitvorming.

MIDDELEN

Tweemaal per jaar geeft de gemeente enig inzicht in haar financiën: in de begroting en in het jaarverslag worden de plannen en de verantwoording daarover gepresenteerd aan de gemeenteraad. Beide laten echter wel het één en ander te wensen over. Zo is het nauwelijks mogelijk te achterhalen waar de gemeente het geld precies aan uit geeft. Dat moet dus veranderen: de gemeentelijke financiën behoren duidelijk en transparant te zijn.

De gewoonte dat meevallers alleen binnen hetzelfde budget ('product' of 'programma') herbestemd mogen worden moet worden afgeschaft. Meevallers moeten kunnen worden aangewend waar ze echt nodig zijn en worden daarom toegevoegd aan de algemene bestedingsmiddelen. Alleen de gemeenteraad *zelf* kan een democratisch gelegitimeerd besluit nemen over herbestemming.

Vanwege het gebrek aan transparantie is het voor de SP onmogelijk om *in detail* aan te geven wat onze plannen gaan kosten en waar dat geld vandaan moet komen. De financiële verantwoording van ons programma kan daarom slechts op voorlopige schattingen gebaseerd zijn. Al te veel detail heeft daarom ook weinig zin.

De meeste van onze wensen zijn te realiseren door te schuiven binnen budgetten. Zo pleit de SP er voor om binnen het cultuurbudget meer te besteden aan kunstzinnige vorming en amateurkunst, binnen het sportbudget meer aan amateur- en breedtesport en binnen de budgetten voor wegen minder uit te geven aan nieuwe wegen en meer aan wegonderhoud en verbetering en uitbreiding van fietspaden.

De SP wil ongeveer drie miljoen euro extra uitgeven aan welzijn en een minstens zo groot bedrag aan onderwijs.

Dat geld denken wij vrij te kunnen maken door een aantal besparingen, bijvoorbeeld:

- *op grondbeleid*. Door minder te slopen en meer te renoveren kunnen de kosten voor saneringen en bouwrijpmaken omlaag. En door de investeringen in kantoor- en bedrijfsruimte beter af te stemmen op de vraag worden financiële risico's verminderd en opbrengsten van het Grondbedrijf verbeterd.
- *op citymarketing*. Het moet maar eens afgelopen zijn met de kapitaalverslindende propaganda voor Den Haag als internationale stad. Wij promoten Den Haag liever als mensvriendelijke *en* ondernemende stad. De beste manier om dat te doen is niet met een dure reclamecampagne of door evenementen te organiseren, maar met goed beleid. Dat verkoopt zichzelf.
- *op dure bedrijventerreinen*. Uit onderzoek blijkt dat er vooral vraag is naar goedkope bedrijfsterreinen, dat wil zeggen: terrein zonder allerlei luxe voorzieningen. Vooral voor arbeidsintensieve bedrijven waar veel lager opgeleiden werken zijn goedkope bedrijfsterreinen van groot belang. Die zijn dus beter voor de Haagse bedrijven, beter voor de werkgelegenheid en beter voor de gemeentelijke portemonnee.
- *op cameratoezicht*. Aan controle door camera's worden miljoenen besteed terwijl op welzijnswerk wordt bezuinigd. Wij geven het geld liever uit aan preventie van criminaliteit, dan dat we alle burgers, dus ook de onschuldige, permanent in de gaten houden.
- *op uitbestedingen bij planvorming*. Er worden miljoenen uitgegeven aan *externe* onderzoeken, plannen en tekeningen bij elk ideeetje van een wethouder. Dat kan wel wat minder.
- *op ICT*. Door zorgvuldiger aan te besteden kan heel veel geld bespaard worden.
- *op prestigeprojecten*. Het ene dure prestigeproject (denk aan de tramtunnel: het 'Spuigat') in Den Haag is nog niet afgebouwd of het volgende wordt alweer begonnen. Met een beetje meer bescheidenheid wordt Den Haag financieel een stuk gezonder.
- *op juridische zaken*. Beter stadsbestuur leidt tot minder klachten van burgers en tot minder rechtzaken.

ONZE KERNPUNTEN

Stop de tweedeling

Den Haag voert de verkeerde kampioenslijsten aan. We herbergen de rijkste én de armste buurten van Nederland. Nergens zijn de tegenstellingen zo groot. Gezondheid, welzijn en kansen op school en werk hóren niet samen te hangen met de buurt waar je woont. Toevallig verworven bezit mag nooit de sleutel zijn tot betere zorg; basisrechten zoals veiligheid, beweging en goede voeding komen iedereen toe. Steeds meer inwoners raken afhankelijk van voedselpakketten. De stad moet de zwaksten steunen in hun strijd tegen sociale uitsluiting.

Integreren is meedoen

Iedere Hagenaar die als stadsgenoot geaccepteerd wil worden, moet aanspreekbaar zijn in het Nederlands. Iedereen moet onze taal kunnen leren. Anderstaligen, vooral migrantenvrouwen moeten via cursussen hun isolement leren doorbreken. Den Haag is pas 'van iedereen' als iedere inwoner ook echt kan zeggen dat het 'mijn stad' is en ook echt deelneemt aan het sociale verkeer.

Slopen is bezopen

Goede huizen moeten we laten opknappen. Geen dure kaalslag zoals in zuidwest en bij de Zwarte Madonna. Nieuwbouwhuren pakken immers altijd hoger uit. Wie wil, moet in zijn eigen buurt kunnen blijven wonen. Niet de huurders maar huisjesmelkers worden aangepakt. De SP is tegen het verkopen van betaalbare corporatiewoningen. Bij nieuwbouw moet zeker éénderde deel voor sociale verhuur beschikbaar zijn.

Werk belangrijker dan prestige

Den Haag heeft volgens de SP geen behoefte aan internationale economische prestigeprojecten voor hooggeschoolden. Maar wel aan het investeren in banen voor gewone mensen. Dertigduizend werklozen, onder wie tweederde langdurig, zouden zichzelf van een fatsoenlijk inkomen moeten kunnen voorzien. Als de gemeente werk aanbesteedt krijgen bedrijven waarvan het personeel een afspiegeling vormt van de Haagse samenleving voorrang.

Democratie en burgerschap

Jongeren realiseren zich amper dat onze democratie geen vanzelfsprekendheid is, maar het resultaat van strijd en van het respecteren van regels. Veel kinderen van inburgeraars, maar ook van autochtone opvoeders zijn zich dat niet bewust. Burgerschapsvorming kan niet vroeg genoeg beginnen. Via bibliotheek, club, sport, kunst en cultuur krijg je respect voor omgangsnormen en leer je om te gaan met vrijheden. Een leer-werkstage brengt je verantwoordelijkheid bij. Onderwijs is een topprioriteit. Eerlijk delen, leer je niet vanzelf.

Meer kleine en gemengde scholen

Investeren in een chique internationale school kost te veel ten opzichte van de nood van normale scholen die bijvoorbeeld hun klassenassistent moeten missen. Kleine scholen, waar je elkaar kent, zijn beter voor je kind. Stimuleer gemengde scholen met wachtlijsten en begin met scholenbouw op de grens van zwarte en witte en arme en rijke wijken.

Jongeren willen erkenning

Om extremisme geen kans te geven, moeten we vooral jongeren een betere uitlaatklep geven. Ze willen aandacht en erkenning. Politieoptreden tegen criminelen en aso's mag niet doorschieten in het opjagen van (hang-) jongeren. Als ze samen niet eens meer bij Hollands Spoor op de tram mogen wachten, geen plek hebben om te skaten, geen uitgaansplek hebben, volgt vanzelf de rekening van dit beleid. De SP wil jongeren serieus nemen, spreken met in plaats van over hen. Buurthuizen moeten open zijn als jongeren vrij hebben.

Ruimte eerlijk delen

Foutparkeerders en slecht onderhouden stoepen belemmeren de bewegingsvrijheid van ouderen en gehandicapten. Stront aan je rollator, je zolen of je rolstoel is voor veel Hagenaars een grote ergernis. Groen en speelveldjes zijn geen luxe maar vooral voor kinderen noodzaak. Den Haag overschrijdt de milieunorm voor schone lucht op ruim dertig plekken. Daarom meer doorstroming voor fiets en openbaar vervoer en een rem op het autogebruik. Alleen harde maatregelen helpen tegen de verstikkende blikgroei. De SP wil onderzoek naar een gratis centrumzone voor bus en tram.

Niet preken maar praten

Burgers zijn in de visie van de SP geen consument maar producent van democratie. De gemeente moet beter luisteren. We zijn geen doelgroep maar opdrachtgever van de gemeente. Niet alleen burgers, ook het stadhuis moet zich houden aan de wet. Zoals bij het beantwoorden van vragen en brieven. De regentenmentaliteit moet om. Inspraak is er niet om draagvlak te creëren maar om het te zoeken.

Veiligheid voorop

De bewaking van ambassades en internationale instellingen mag niet ten koste gaan van de basispolitiezorg in andere wijken. We laten ons niet gek maken door terreurdreigingen: de SP waakt er voor dat vrijheidsbeperkingen erger worden dan de kwaal. Meer wijkagenten moeten zich als aanspreekpunt en bemiddelaar in de buurt opstellen, meer wijkbureaus moeten 24-uur open zijn.